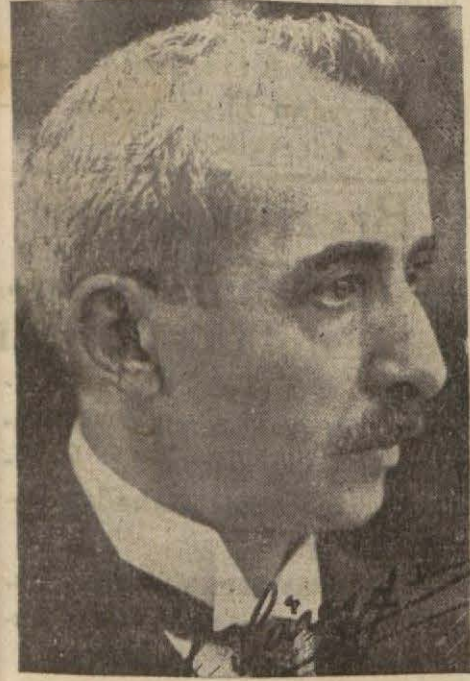

Meclis içtimai çok heyecanlı oldu

İstizaha verdiği cevaptan sonra mütefiken itimat kazanan:

İsmet Pş. Hz.

Ankara, 5 (Telefon) — Bugün Ankara fevkalâde günlerinden birini yaşıyor. Muhalif matbuatın matbuat hürriyetini sui istimal etmesinden husule gelen heyecanla herkes M. Meclis'in bugünkü içtimasına koşuyordu.

İçtimaa başlanmadan evel samiın locaları hıncahınc dolmuştu. Irak Başvekil Nuri Paşa da riyaseticümhur locasında bulunuyordu. Tam saat 14,45 te reis Kâzım Paşa Hazretleri celseyi küşat etti ve ilk olarak yeni Kütahya me'usları Hacı Mehmet ve Rasim Beylerin mazbataları reye kondu ve kabul edildi.

Bundan sonra Süreyya (Aksaray), Fazıl Ahmet (Elâziz) Beylerin matbuat hürriyetinin sui istimali dolayısıyla hükümetten istizah takriri okundu, sonra Başvekil İsmet Paşa Hazretleri kürsüye gelerek şunları söyledi:

Başvekilimizin izahatı

"Muhterem efendiler; matbuat hürriyetinin sui istimali memleketi müteessir ve mutazarrır ettiğinden bahsediliyor. Bundan dolayı hükümetten istizah edilmiştir. İstizah müzakeresini açmak için hükümetin evvelâ söz söylemesi nizamname icabıdır. Müzakereyi açmak için bir iki noktayı yüksek dikkatinize arz etmek isterim. Biri, mevzuu bahsolan dert hakkında hükümetin kendisine kanunen verilmiş olan salâhiyetleri ve hükümet cihazlarına tevaccüh eden vazifeleri isabetle ifa ve tatbik edip etmediğidir. Kendimizi muhatap addettiğimiz bu suale müspet cevap veriyoruz. Hükümet kendisine verilen salâhiyetleri isabetle tatbik eylediği kanaatinde-dir. İstizahın diğer mevzuu, cereyan eden ahval mevcut olan tedbirlerin kâfi olmadığını meydana çıkarmıştır. Bu hususta hatiplerin müşahedelerini dinlemek isteri mki bizim de birçok müşahedelerimiz vardır. Eğer meclis mutabık olursa alınması lâzım olan tedbirler hakkında uzun uzadıya izahat arz ederim."

Söz istiyenler

Reis — Efendim, bir kere daha evelden istizah için söz almış zevat vardır. Bunları okuyacağım. Bunlardan sonra da şimdi söz istiyen arkadaşları sırasına göre yazacağım. Sıra şudur: Süreyya, Ahmet İhsan, Mazhar Müfit, Ziya Gevher, Yunus Nadi, Ali Saip, Şeref, Refik, Refik Şevket, Emin, Hamdi, Mustafa Turgut, Yusuf, Nazifi Şerif, Necip Asım, Rasih, Galip ve Fazıl Ahmet Beyler.

Takrir sahibi Süreyya Bey (Aksaray) kürsüye gelerek istizahı icap ettiren sebepleri izah etti ve şunları söyledi:

— Yaptığımız istizahla ne mutlak bir matbuat meselesini, ne de muhik bir matbuat serbestisi meselesini kasetmıyoruz. Konuşacağımız şey bütün bir milletin huzur ve emniyetini münslip kılmağa uğrayan geniş bir

Dünkü içtimada birçok meb'uslar söz aldılar Muhaliflerin sui kastlarını tel'in ettiler, hiyanetlerini meydana çıkardılar

Arif Oruç, Kadri, Zekeriya, izmirde Zeynel Besim, Sırrı ve İsmail Hakkı Beylerin millî hudutlar haricine çıkarılmaları teklif olundu; Neticede hükümet müttefikân itimat kazandı

düşmanlık, sefil, menfur bir cinayet, hakikî inkılâp ve cümhuriyete hainlik meselesidir. (Bravo sesleri). Gördüğü müz manzara budur. Endişemiz bunlardır. Yoksa arkadaşlar, samimi bir muhalefet, müfit bir tenkit, salim bir serbest münakaşa hiç bir zaman hükümetten istizah zemini teşkil etmemişdir. Matbuat serbestisi gibi çok yüksek bir hakkı adeta bir paravana ve paratoner gibi istimal etmek için birkaç gazetenin etrafında toplanmış insanlar vardır. Bunlar memleketi anarşiye sürüklemek için her gün bin bir çeşit cesaretle, küstahlıkla çalışıyorlar. Tenkit diye, fikir hürriyeti diye ancak düşman casuslarının yapacağından yüz bin kat fazlasını yapıyorlar."

Tahrir ve fesat

Süreyya Bey bu tıynetin insanların millî mücadele esnasında yaptıkları hainane tahrirât ve ifsadatı hatırlattıktan sonra bu düşman gazetelerin efkârı ammeyi nasıl bulandırmak istediklerine, halkı ve memurları rejim ve hükümet aleyhine nasıl tahrir ettiklerine misal olmak üzere muhalif gazetelerden ıktıralar okudu.

Süreyya Bey başkasının cebine elini sokan bir yan kesici yakalandığı zaman nasıl (benim masuniyet ve hürriyeti şahsiyem var) diye bir hak iddia edemezse, namuskâr insanların şeref ve haysiyetine kalem uzatan fikir ve neşir hürriyetini millet, inkılâp, cümhuriyet aleyhine sui istimal eden kimselerin de teşkilâtı esasîye kanunundan zaman zaman bahsetmeleri ancak bu kadar varit olabilir," dedi ve

Dün Mecliste söz alan hatipler, yukarıdan sıra ile: Yunus Nadi, Ahmet İhsan, Ziya Gevher, Fazıl Ahmet ve Mazhar Müfit Beyler

sözlerini şöyle bitirdi:

— Bozguncu, fesatçı ruhi faaliyeti menedecek kat'i tedbirler alınmasını talep ederim.

Mazhar Müfit Bey

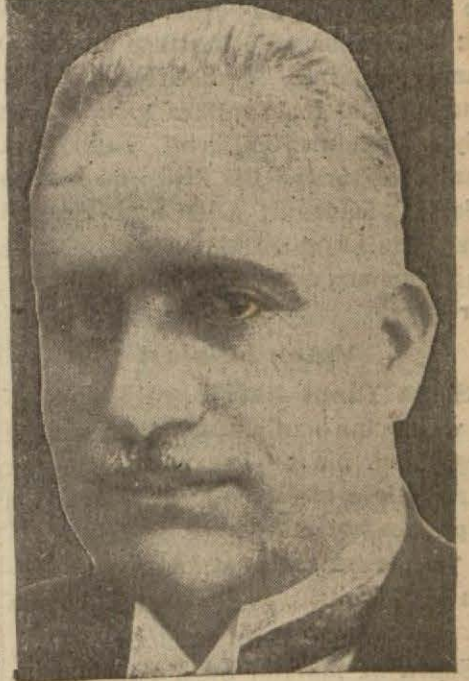
Sonra Mazhar Müfit Bey (Denizli) matbuatın kanun dairesinde serbest olduğunu, yazıcının derececi irfanını, hal ve şanını, okuyucunun derececi tahammülünü nazarı dikkate almak lâzım geldiğini söyleyerek müspet ve fikre müstenit tenkit yerine bütün hakikatleri inkâr ederek bazan sinsi sinsi, bazan daha cesurane ve hainane zehirler saçan bu kalemlerin mahiyetini araştırdı ve dedi ki:

— Benim hürriyeti şahsiyem vardır. Ben ticaret yapabilirim. Lokanta açabilirim. Fakat efendiler açtığım lokantada mağuş yağ, ve kokmuş yemek bulundurduğum zaman hürriyeti şahsiye mevzuu bahsolmaz. Kanun pençesini atar."

Mazhar Müfit Bey matbuatın bir mektep olduğunu, fikir ve ruhun gıda sın verecek bir vasıfta olması icap ettiğini, halbuki serbestii matbuat mas kesi altında vatandaşların şeref ve haysiyetine, bütün rejime devlete ve en nihayet bunların muhassalası olan en büyük makama, Gazimize kadar dil uzatıldığını söyleyerek (hürriyeti matbuat bu mudur?) diye sordu, vatandaşların hakkını adalet huzurunda serj surette alacak, hainlerin ifsalatına mâni olacak, inkılâbı muhafaza edecek bir surette kanun tedvinini istedi.

Matbuat hürriyeti

Ziya Gevher Bey, (Çanakkale), Bu-

Muhalif muharrirler hakkında şayanı dikkat ifşaatta bulunan Urfa meb'usu

Ali saip B.

gün kanunlarımızın ve okuyanlara istinat eden müessesatı milliyemizin derhal harekete gelmesini icap ettiren nihim bir meselenin millet kürsüsüne aksetmiş olduğunu, en nihayet millî vicdan ile mücrimlerin karşı karşıya gelmek mecburiyetinde kaldıklarını, mütemadiyen millî vicdanın gençliğin ruhunu, masum dımağları tahrir etmekte olan mücrimler karşısında bulundugumuzu söyledi, muhalefetin hiç bir fikir ve prensip olmadığını yapılmakta olan kanunlardan hiç birisi üzerinde en küçük tenkide bile lüzum görmiyen ve para kazanmaktan başka hiç bir gayesi olmayan bir takım muzır hâşerenin matbuat hürriyeti formülünü arkasından memleketi tahrirbe çalışmakta olduklarını ilâveden sonra matbuat hürriyetinin bu sui istimaline karşı tedbir almak, şimdiden çare bulmak icap ettiğini kaydetti.

Hatip son olarak şunları ilâve etti:

— Bunlar gazetelerine yadıklarının tesirini anlamak için basış adetlerini sorarlar. Onların, vicdanlar üzerindeki tesirini öğrenmek merakında değildiler.

Ahmet İhsan B.

Müteakiben söz alan Ahmet İhsan B-y şunları söyledi:

— Meclisinizde y-niyim. Fakat matbuatın eskisi. Meclise gelmeden öyle tesir altında idim ki mecliste âmirler vardır. Eller kalkar. İtiraf ediyorum ki yanlışmışım. İki aydır bu radayım. Serbest münakaşalar içindeyim. İnansınlar ki burada samimi çalışılıyor. Hariçteki sözlerin hepsi herzedir.

Inkılâbın büyüklüğünü anlatmak için bunu torunlarımızın torunu bile görecektir. Şimdi inkılâp, hele harf inkılâbı sayesinde her tabakaya nüfuz ediyor; onun için muhalif matbuatın tesiri artıyor. Kimse bana matbuat hürriyetinin düşman olduğunu diyemez. Fakat bu hürriyet düşman eline âlet olarak, yahut cahil tabakayı istismar için kullanılamaz.

Taksimide abide yapmak için para varmış, verem hastanesi yapmak için para yok diye yazdıklarını okudum. Abide türk istiklâlinin timsalidir.

Matbuat şekaveti

Bu sırada Ali Saip Beyin sesi işitildi: "O misyoner terbiyesi almıştır. Yazabilir İhsan Bey."

Ahmet İhsan Bey bundan sonra tarihi ispatlara girişti. Meşrutiyette Babıaliye karşı kendi gazetesile başlıyan nezih neşriyatın ancak 13 gün sürdüğünü, bugün şikâyet edilen halin kendini göstermeye başladığını, matbuat hürriyeti gibi bir silâhın şekavet vasıtası olamayacağını anlattı.

Yine Ali Saip Beyin sesi işitildi: "Men'i şekavet kanununu tatbik edelim."

Ahmet İhsan Bey devam etti: — Abdülhamit, hükmeti tezyif et- (Lütfen sayfayı çeviriniz)

Başvekil istizah takririne cevap verdi

İsmet Pş. Hz. diyor ki: "Hakikatlerin tahrifinden ve anlaşılmamasından fayda uman zihniyet mahzû şerdir,"

Ankara, 5 (Telefon) — Millet Meclisinin bugünkü içtimanda meb'usların matbuat hürriyetinin suiistimali etrafındaki sözlerinden sonra Başvekil İsmet Paşa Hz. ikinci defa olarak kürsüye çıkarak istizah takririne şu cevabı verdi:

— Muhterem efendiler; hatipler mevzuu bahsolan meseleden heyecan ve infial ile bahsettiler. Memlekete zarar olarak gösterdikleri misaller, teşrih ettikleri esaslar, intibahı muciptir. Bütün bu tafsilâtın içinde hükümete tevaccüh eden hatayı takdir etmiyor değilim. Bu kadar şikâyet mahal vermek için hükümetin birçok tedbirlerde eksiklik etmiş olması lâzımdır.

Matbuat hürriyetinin sui istimaline karşı hükümetin elinde medarı tatbik olacak hem salâhiyet vardır, hem de memlekette mer'i olan kanunlar vardır.

Kanunların cereyanı tabiisini

Başvekil İsmet Paşanın nutkundan:

— Büyük Millet Meclisi milletin mukadderatına hâkim olduğundan beri geçen saihalar ve geçirdiğimiz tecrübeler okadar mühimdir ki matbuat hürriyetinin hallolunmaz zannedilen bu ilk sarsıntılı safhası muvaffakiyetle hallolunmuştur.

bilirsiniz Şahsiyata taallük eden matbuat cerami şahıslar tarafından mahkemelerde tabrik olunur. Hükümete taallük eden ceraim de takip olunur. Hâkimlerin vereceği hükümler ile şikâyetler adli neticeye raptolunurlar. Hükümetin bundan başka da bir salâhiyeti vardır. O da kendi takdirine göre herhangi

bir gazeteyi intişardan menederek kapatmaktır. Eğer matbuat hürriyeti memlekete feyz verecek bir tarzda devam etmiyorsa birçok mahzurları davet ediyor, bundan tevellüt eden şikâyetleri derece derece kısımlara ayırmak lâzımdır. Ya kanunî yolda takip ederken zabita, müddeiumumiler, adliye vesaire tesirâtı göstermeğe kifayet etmiyor veya onların sahaları haricinde kalan meselelerde hükümet kanunun kendisine verdiği salâhiyeti tatbikte ihmal ediyor veya mevcut olan dert, elde bulunan salâhiyet ve mer'i olan kanunların hükümleri haricine çıkacak kadar ciddiyet ve ehemmiyet peyda etmiştir.

Bunun için hükümet birşey teklif etmiyor. Size bu üç istikamette cevap vereceğim. Bir defa vaziyet nedir? Hatipler bu

[Alt tarafı 5inci sayıfada]

firmekten çekinmezdi. Saray başka, hükümet başka idi. Bu yazıyı yazarlar, bu rejimi yürütmek istiyorlarsa acaba kimi yükseltmeye çalışıyorlar?

(İşte onu sormalı sesleri) Maksatları anarşidir. Kabilse yağmagerlik-tir. Dedi ve baba Tahirin kapanan (Yılmaz) gazetesinin olduğu binada çalıştığını hatırlattı. 31 mart ve Volkan gazetesinden bahsederken (aynen bugünkü gibi) sesleri yükseliyordu.

Ihsan Bey meşrutiyet matbuatının vaziyetine işaret için (Edep yahud) diye bir gazete daha çıkarmıştı. Dedi ki: — Galiba en iyi gazete bu idi. O zaman cemiyet, muhaliflerini vurdurmak gibi fena yollara gitti. Biz böyle adamların ellerini bağlayacak kanun istiyoruz. Bir kişi matbuatın (San'at) manasına gelen ar kelimesini arsızlıkla karıştırdıklarını söyledi. Biz kadımlarımızı açtık. Bize zahir olsunlar diye.

Vatan hainleri

Sonra Yunus Nadi Bey kürsüye çıktı ve sözüne matbuatın müdafaası ile başlayarak bin an için matbuat yok garzedilirse etrafı adem dünyasının kaplıyacığını anlattı ve dedi ki:

— Fakat matbuat iki tarafı keskin bir kılıçtır. Kullanmayı bilmiyen zarar verir. „

Sonra 31 martta, Şeyh Sait hadisesinde ve Menemende matbuatın meş'um rolünün millete ne büyük zararlar verdiğini anlattı ve şöyle devam etti:

— Onu alabildiğine hareket edemeyecek çelik çember içine koymalı. Matbuat alelittlak fena değildir. Bununla beni matbuat âleminde yüz karası olan bazı mahlûklar karşı müsamaha olunmasın taraftarı sanmayınız. Türkiye'de namuslu bir matbuat esası vardır. Bünyesi sağlamdır. Özlü bir hamur olan türk milletine dayanır. Hiyanet matbuatının hezeyanları ile mücadeleye giriştiğimiz malûmdur.

Müseccel vatan haininin ithamlarına huzurunuzda cevap vereyim. Karun imişim. Türkuvaz, Bomonti, Zingal ormanları benimmiş. Demek istiyorlar ki C. H. Fırkasından bir adam beş parası yokken milyonlar yaptı. Beride açlıkfan ölüyorlar. Ben Türkuvazın bu anda sahibini bilmiyorum. Bomontinin bir tek aksiyonuna malik değilim. Zingal bir şirkettir. Beş milyondan fazla masraf yapmıştır. Halâ yapıyor. Hissedarlara santim temettü vermedi. Ben meclisi idare azasıyım.

Bu şirket sayesinde, köy gibi olan Ayanek kasabamız mamure halini aldı. Burada da tek aksiyonum yok. Olsa ne cürüm olurdu. Çarpk kafaların, mülevves vatan hainlerinin anlayıyacakları bu şeyler Cümhuriyet devrinin iftihar edeceği eserlerdir. Benim servetim yok mudur? Vardır. Hayallerine sığamıyacak kadar hazineler halinde. O da fırkamız mensuplarının hepsinde olan ideol hazinesidir. İstanbulda Cümhuriyet, müessesat arasında bir abide gibi duran yerdir. Fakat yarı parası ödenmemiştir. Millete dört tane türk çocuğu ihda ediyorum ki onlar da en büyük hazinelerimdir. Bu tezviratı yapanlara cür'et veren vaziyet kanunun teminat teşkil edemediği zannıdır. Bu zan doğru mudur? İş, matbuat kanununun tanzimile kökünden hallolunsun. Bir yazmak için yüz kere düşünürler. Nefretle mukabele edecek olan türk milletinin vücudu da filî teminat teşkil eder.

Ali Saip B. kürsüde

Bundan sonra kürsüye Ali Saip Bey geldi ve şöyle başladı:

— 12 senedir. matbuat kanununun tadili ile uğraşan bir arkadaşınızım. Fakat bugün matbuat kanunu işi yok, derviş Vahdeti kılığına girmiş, gemi azya alarak efkârı teşviş ile rejimi yıkabiliriz zihabına düşenler var. Rejimi kuranları yıkmak istiyorlar. Tarikati salâhiyeciler tamamiye yakayı ele verdiler mi? Bunlar da onlardan fırsat bekliyorlar. Zaman gelmiştir zannediyorlar. Akıllarına şaşarız. Gazinin verdiği ruh o kadar yüksektir ki hükümet kuvvetleri harekete geçmeden vatan çocukları ne yapacağını bilirler. Şeyh Saide sormuştum. Dedi ki: "Gazetelerin yazlarından cür'et aldım. Hükümet yoktur sandım. Gazetecileri sağ, başı ağarmış kimseler sanıyordum. Gazeteciler bunlar mı

imış?," demişti. Şimdi bunlar kimler? öğrenmek ister misiniz?

Ali Saip Bey not defterini karıştırdıktan sonra devam etti:

— Arif Oruç milli mücadeleye istirak ettiğini söylüyor. Fakat bakınız, nasıl.

Hainane bir teklif

İstanbuldan Anadoluya giden bir kafile var. A. oruç bunlarda para vardır, diyerek arkalarına düşüyor. Onlara (buralarda çerkesler var. Sizin paralarını alırlar, soyarlar) deyip yolu değiştirmek istiyor. O civarda bulunan ipsis Recebe giderek diyor ki: "Bunlar Mustafa Kemale otuz bin sarı altın götürüyorlar. Boğup paraları alalım." Ipsiz Recep bura razı olmuyor. (Arifin ipsis Recep sesleri).

Bu hadiseden haberi olanlar Yeni sinema sahiplerinden Hüseyin, Anadolu demiryolları idare meclisi reisi Haşim Beyin biraderi Salâhattin ve muharrir Sadri Etem Beylerdir.

Arif Oruç Anadoluya gelince doğru çerkes Etemin yanına gidiyor. O kaçarken yakayı ele veriyor. Mahkeniye getiriliyor ve gençliğine acınarak nefile iktifa ediliyor. Zaferden sonra İzmir'e giderek (Yeni Turan) gazetesini çıkarıyor.

Bir dolandırıcılık

Bu sırada Nalbant zade Hulusi Beyi dolandırdığı için üç ay hapse mahkûm oluyor. Gazetesi kapanıyor. Şimdi nasıl oluyor da gazete çıkarabiliyor. İstanbulda da birçok müesseseleri dolandırmış. (Adliye vekiline sesleri)

Arif Oruç gazetesini karısının namına geçirmiş eşyasını, makinesini Akşam gazetesinin tevzi memuruna rehin etmiş. Maaşı haczedilmesin diye üç seneliğini peşin aldığına dair idareye de bir senet vermiş.

Hilekârlıklar

Selânik bankasından bin lira istikraz etmiş. Şimdi "ben sizin namınıza ilan yaptım," diyerek bankaya borcunu ödemek istemiyormuş. Üsküdar bankasını tehdit ederek bin lira almış. Vermediği için mahkemeye gidiyorlar. İşte. İşte sizin aleyhinize yazı yazanlardan biri (İşte insanın gücüne giden de bu ya sesleri.)

Zekeriyya misyonerler aleyhinde yazıyor. İnanimayım. Bunu misyonerler okutmuşlardır, bir ses: — Hristiyan mı olmuş. „

Ali Sahip Bey vatana hiyanet eden Minyasların, Boğosların misyonerler tarafından yetiştirilen adamlar olduğunu heyecanla anlattı. Misyonerler elinde yetiştirilen kızların neler yaptıklarını söyledi ve devam etti:

— Bunlar demek ermenilerden başkasına emniyet edememişlerdir. Demek Zekeriyyayı ve karısını da münasip gördüler. Size soruyorum. Zekeriyanın Zaharya olmadığı ne malûm? 30 — 40 katlı apartmanlar görmüş bir adamın iki katlı apartmanlardan bahsetmesi, yanına yıkık bir ev, fakir bir kadın resmi koyması niçin? Misyonerlerden çok güzel ders almıştır. Sinsi sinsi fesat sokuyor. Bu Zekeriya meçhul asker aleyhine yazı yazdığı için üç seneye mahkûm olmuş, müddetini bitirmiş ve İstanbul'a gitmiş, bu sefer de yazılarına karışının imzasını koymuştur.

Ali Sahip Bey bundan sonra (Yılmaz'a) geçtiğini söyledi. Etraftan sesler yıldı, yıldı. Bu arada Haydar Rüşti Beyin sesi işitildi: Yılardan Yılmaz'a geçiyorsun galiba.

Ali Sahip Bey devam etti:

— Kadri düyunu umumiyyeden yetmiş bir adamın oğludur. Gazeteciliğe Alemdarda başlamış, meşhur hain Refi Cevatla Pehlivan Kadriden feyz almış. Yüz ellilik Sait molla'nın yanında ikmalî tahsil etmiş, sonra Bali, Çituri isimindeki rumlarla ortak olmuş.

Celâl Nuri Beyin bu gazeteyi nasıl çıkardığını ve nasıl ayırdığını bildirmiş için safahatından bahsetmiyorum.

Hain Mehmet Ali mahut telgraf yazmadan evel bu gazetesiine de (Böyle meclis olur mu?) diye bir yazı çıkmıştı. Bu hainlerin birbirleri ile alakası vardır. Asıl düşünülecek burasıdır. Zabıta mütayakkız olmalıdır Beş sen sonra bir hadise çıkarsa yakasına yapışmalı.

Ali Sahip Bey İzmir gazetelerine geçerek dedi ki:

— Hizmet gazetesi sahibi Zeynel Besime fırlıdak zade dönecek derlermiş. Kambur İzzetin yanında çalışmış. Alâşehirde Yunan hizmetinde bulunmuş. Onlar bile reddetmeye mecbur olmuşlar. Devlet hizmetinde kullanılmamak için evrakı hazırlanmış ama yakılınıya vakit kalmamış. Ve bu adam kendi hemşiresi Atifetin bilmem ne yaptığını gelip kendi gazetesinde kendisi yazıyor. Kendi ailesinin namusuna riayyet etmeyenlerden başkasının namusuna riayyet beklenir mi?

Yeni Asır sahiplerinden Terakkiper ver fırkasının naşiri efkârı gazeteyi çıkaran İsmail Hakki'ya gelince bu da Kambur oğlu denilen bir rumla birleşmiş. Cümhuriyet aleyhinde yazılar yazıyor.

Halk sezi sahibi Sırrıya gelelim. Yusuf Bey (Denizli) — Ona kirye Sırrı derler, dedi.

Ali Sahip Bey — Kirye yahut kerih Sırrı. İşgal zamanında leyhimizde rumca (Kosmos) gazetesini çıkarmış ve mukaddes mavi bayrak dururken hiç bu kirli bayrak asılır mı demiş. Bu nasıl yaşıyor, nasıl gazete çıkarıyor. Biz alacaklıları amücadele ediyoruz. İnkılâpçılar içi niki türlü ölüm vardır. Kurşunla bahsedilmemek suretile, bizden ne suretle bahsederlerse etsinler, anımız açıktır. Yeter ki hiyanet etmesinler. Artık bunlardan usandık. Bunların yaftalarını asmalı, vatan hayını gibi hudut haricine atma lıdır.

Ali Sahip Bey burada sözlerine nihayet verdi. Ve böylece ilk celse, millî mücadelenin devam ettiğini gösteren bu hava içinde hitam buldu.

İkinci celse

Saat altıda, Edirne meb'usu Şeref beyin nutkile ikinci celse açıldı.

Şeref B. Meclisin mühim bir yaraya parmak bastığını ve bu meclisin daha ne kadar yaralara dokunduğunu söyliyerek propagandanın nasıl menfi tesirlere sebep olduğunu, ilk meclisin kabul ettiği masuniyeti şahsiye kanununun böyle bir propaganda ile çıktığını anlattı.

Bugün gelen bir gazete Şeref beyin Edirne'de bir ev gazbettiğini yazıyordu. Şeref B. bundan şöyle bahsetti:

— Ev almıya hakkım yok mu? Var ama bu eyden benim haberim yok.

Hatip sonra asıl meseleye geçerek dedi ki:

— Menfi ve muzır her şeyi çiğniyeceğiz. Engel olan her şeyi yılan kafası ezer gibi ezeceğiz. inkılâbı hazzettirmek için matbuat gayri kâfidir. Türk milletinin aklıselimine itimadımız vardır. Müsbet tenkitlerle harekete geçmek lazımdır.

Sonra kürsüye Refik Şevket bey çıktı. Muhalif neşriyatın seciyesini teşrih etti ve şunları söyledi:

— Neden heyecan gösteriyoruz? Evlâdının hayatı tehlike de olduğu zaman bir baba heyecan gösterirse bundan tabii hak var mıdır? Bunu kıskanıyorsak bu kıskançlık kadar ilâhi bir sevgi var mıdır? Bunlar bizim samimiyetimizi anhyamıyorsa hilkatten istifai kusur etsinler.

En hassas noktamız

Sonra kürsüye Emin Bey (Eskişehir) çıktı. Samimi sözler söyledi ve dedi ki:

— Gazi istirahatete çekilmedir, diyorlar. Güya bu sefer kendi kendine olacaktı, onun hiçbir tesiri yokmuş. Bizim en hassas noktamız budur. Sıkışsak ona koşarız.

Bundan sonra Manisa meb'usu Turgut Bey muhaliflerin iktisadiyatımız hakkındaki çürüklüklerine temas ederek çok ciddi ve kıymetli sözler söyledi. Osmanlı imperatorluğunun ihracat ve ithalât nisbetleriyle bugünkü-

lerini karşılaştırdı. Netice lehimize idi. Turgut B. bu mukayesenin Cümhuriyetin iktisadi rejimini göstermeğe kâfi olmadığını, bir de bunun vatandaşlara inkisamını bilmek lâzım geldiğini söyledi ve o zamanlar Türkün nasibi ne olduğu sualini sordu ve: "onu tetkik etmeli," dedi.

Sonra işsizlik mes'alesine temas ederek dedi ki:

— Bugün bir buçuk sene askerlik ediyoruz. Düşün yapar gibi kaşla göz arasında yerimize dönüyoruz. Askerliği evvelce olduğu gibi yedi seneye çıkarınız, o zaman işsizlik değil, iş için işçi aramağa başlarsınız.

Rejime taarruz

Bundan sonra Mersin meb'usu Hamdi Bey söz aldı, muhalif gazetelerdeki neşriyatın temiz ve samimi, tasdi olduğunu, zararları istikbale şamil bulunduğunu söyledi ve devam etti:

— İntihap dairemenden mektuplar alıyorum. (Sükûta mahtaç olduğumuz zamanda rejime taarruz edenlere bir şey yapılmıyor mu?) diye soruyorlar. Ben de bunu soruyorum.

Müstakil meb'uslardan Galip Bey (Niğde) kürsüye geldi ve hatiplerin fikirlerine iştirak ettiğini söyledi. Sonra Rasih Bey (Antalya) söz alarak istiklâl mücadelesine karşı vaziyet alanların hayalini bugün de gördüğünü anlattı. Bunu müteakip Celâl Nuri Bey (Yılmaz) gazetesile olan münasebetini anlattı.

Bu sırada Fazıl Ahmet Bey söz alarak "serbestii matbuat ile bedmestii matbuat birbirine karışıyor," diye başlayarak matbuat yolundaki karmanyolacılıklardan, yol kesiciliklerden bahsetti. en son kürsüye müstakil meb'uslardan Halil Bey (İzmir) ve şunları söyledi:

Hiyanet ve failet

— Memleket sükûne muhtaçtır. Her ne pahasına olursa olsun bunu muhafaza etmek lâzımdır. Buhran karşısında en tehlikeli şey muhalif gazeteler devlet otoritesine hücum ederek bu emniyeti kasten hedef ittihaz ediyorlarsa havaset ediyorlar diyeceğim.

Bunu kasten yapmıyorlarsa büyük gaflet ediyorlar. Bütün düşmanları vatanın haremünde boğduran vatanın büyük oğlu yine devletin başındadır. Bu kürsüden millete bağırrıyorum. Ona eskisi gibi bağlansın, ona emniyetini aleldar edecek yazılara gözünü kapasın ve o yoldaki seslere kulağını tıkasın. Bu müthiş cidalen o muzaffer çıkacaktır.

Takrirler ve karar

Bakış söz istiyen kalmamıştı. Bu kabil neşriyatı yapanların hudut harici çıkarılmaları hakkında iki celse arasında yirmi imzalı bir takrir hazırlandı. Bu takirde Aarif Oruç, aKdri, Zekeriya, İzmirde İsmail Hakki, Sırrı, Zeynel Besim Beylerin isimleri vardı. Sıra takrirlerin okunmasına geldiği zaman bu tekliften zarfı nazar edildiği anlaşıldı.

Sonra Ali Bey (Afyon) ve bir kaç arkadaşının verdiği takrir okundu. Bu takirde yeni hazırlanan matbuat kanun lâyihası şimdilik kâfi bir tedbir sayılarak hükûmete itimat edilmesi ve ruznameye geçirilmesi teklif olunuyordu.

Mersin meb'usu Fikri Beyin

SON HABERLER

Faysal Hz.

Bugün Ankaraya vasıl olacaklar

Adana, 5 (A.A) — Irak kralı Faysal Hz. bu sabah hudutlarına girmiş ve saat 6-10 da Adanadan hareket etmiştir.

Ankara, 5 (Telefon) — Faysal Hz. yarın 11 de buraya muvasalat edeceklerdir.

Brezilya sefiri

Gazi Hz.ne itimatnamesini takdim etti

Ankara, 5 (Telefon) — Brezilyanın ilk Ankara elçisi M. Pimenlat cenapları bugün Reiscümhur hazretleri tarafından kabul edilmiştir.

Sefir itimatnamesini Gazi Hz. ne takdim ettikten sonra mutakat nutuklar teati olunmuştur.

İdam kararı

Muğlalı Memiş asılacak

Muğla, 4 (A.A.) — Geçen sene Muğla'nın Bozarmut köyünde öktüz çalmağa geldiği halde ahır kapısını açmadığından arnavut İsmail isminde birisini katleden Muğla köylülerinden Ali oğlu Memiş hakkında idam kararı verilmiştir.

Muğlada millet mektepleri

Muğla, 4 (A.A.) — Bu sene mektepsiz 6 köyde açılan millet mekteplerine köylülerimiz fevkalâde rağbet göstermişlerdir. Davar ve sürü güden çoban vatandaşlarımız da dahil olduğu halde bütün köylüler okuyup yazma öğrenmek için büyük bir istekle çalışmaktadırlar.

Muhafız gücü bisikletçileri Kalecikte

Kalecik, 4 (A.A.) — Ankaradan Kars ve Ardahana kadar şark vilâyetlerini birçok müşkülât ve ağır şeraite rağmen büyük bir muvaffakiyetle ikmal eden muhafız gücü bisikletçileri Ankaraya 70 kilometre mesafe de Kaleciğe gelmişlerdir. Sporcular, kaza halkı hükümet memurları büyük bir alâka ile karşılamışlardır. Yarın Ankaraya hareket edeceklerdir.

Dahiliye vekilimiz

Ankara, 5 (A.A.) — Dahiliye vekili Şükrü Kaya Bey bugün İstanbuldan avdet etmiştir.

Nafiada tasarruf

Ankara, 5 — Nafia vekâletinde 172 fen memurundan 100 memur tasarruf edilmiştir.

Maliye Meslek mektebi

Ankara, 5 — Buradaki Maliye Meslek mektebi için maliye vekâleti yeni bir proje hazırlamaktadır.

Bu proje mucebince mektebe asrı bir şekil verilecek, bu suretle mütebassis maliye memurları yetiştirmek mümkün olacaktır. Bir senelik tahsil müddeti iki seneye çıkarılmıştır.

verdiği diğer bir takirde de bugünkü müzakeratın, bütün Türkiye gazetelerinin ilk nüshasında, ilk sayfasından başlayarak aynen ve harfiyen mütaleasız neşri talep ediliyordu. Her iki takrir de mütefikan kabul edildi. Ve içtima 9 buçukta hitam buldu.

Meclis yarın ikide toplanacaktır.

Bu işsiz de şaşın

Bu mübadiller ve muhacirler meselesi hakikaten şaşılacak şey

Türkiyede üç türlü muhacir vardır.

1 — Balkan muhacirleri Balkan harbinden sonra gelen muhacirlerdir. Bunların vatanları Bulgar ve Sırp istilasına uğramıştır.

2 — Balkan mübadili Balkan muharebesinde memleketlerini terkeden fakat şimdi memleketleri Yunan istilasına uğramış olan muhacirler.

3 — Mübadiller.. Lozan muahedesi mucibince mübadileye tabi olanlar.

Mübadil olmıyan Balkan muhacirleri iskânı adı suretile iskân edildiler.

Hükümet onlara tarla, zeytinlik, bağ filân verdi. Bunlar hakikaten iyi bir say unsuru oldular.

Mübadillerle Balkan mübadilleri Lozan ahkâmına tabi oldular. Bunlardan mal sahibi olmıyanlar da iskânı adı suretile yerleştirildiler.

Bunlar da işlerini uydurdular. Ve memlekete faydalı oldular.

Fakat ellerinde tapuları bulunanlar tefvizden mal almak için müracaatlara başladılar.

Ve bu tefviz işi gün geçtikçe acı, acı, acı şekiller almaya başladı.

Çünkü ellerinde tapuları bulunanlara ancak mevcut kıymetlerin yüzde ellisi tefviz edildi. Yüzde ellisi tefviz hülde kaldı.

Geri kalan yüzde elli ile tefviz muamelesi başladı.

Ve meselâ bir binaya, bir tarlaya sahip olanlar binaların, tarlaların kıymetlerine tekabül etmiyen kısımlarından dolayı borçlandılar.

Bu borç yirmi senede ödenecek, öyle mübadiller görüyor ki, iskân edildiği binaya tasarruf etmek için yirmi sene vereceği para değil, alelade borçlanma senedini kâğıt ağıdın tasdik ettirmek için lazım olan parayı bile bulamamaktadır.

Nitekim Bu yüzden borçlanma senetlerini günleri geçtikçe halde tanzim ettiremiyorlar.

Adi iskânla yerleşenler bu yük bir ekseriyeti teşkil eder. Onlar işleri güçleriyle meşguldürler.

Tapularla iskân edilenlerin yirmi sene zarfında verecekleri paralar pek büyük bir yekûn teşkil etmektedir.

Hiç olmazsa borçlandıkları miktarı tahdülle kalan yüzde elli ile mahsup edilse, ona göre tefviz muamelesi yapılsa!

***

Bir mübadil şunu anlatı:

Tapumu gösterdim, bana beş yüz liralık bir bina vereceklerdir.

Alacağım yer altı yüz atmış lira kıymetinde çıktı. Beş yüz liraya mukabil tapumu karşılık gösterdim. Geri kalan yüz lirayı dokuza zarbettüler, ben dokuz yüz lira borçlandım.

Kardeşim elindeki tapu ile mal aldı. Aldığı mal tapu kıymetinden yüz lira noksan. Yüz lira için bir bono verdim. Bu bonoda rakam şu şekilde idi (300).

Borçlanırken altın lira (9) la, alacak şüpheli, verilirken aynı altın (3) le zarp ediliyor..

Hiç olmazsa şunun bir arasını bulmalı alacağına da vereceğine de rakamları (6) ile zarp etmiyenlerin adaleti nasıl anladıkları siz de şaşın...

Biz de şaşalım!

Vilâ yette:

Sahte vesika verenler

Sahte etabli vesikaları tanzim edecek rumlara vermekle maznun bazı muhtarlarla muhtelif mübadele komisyonu memurlarından üçü hakkında ya pılan tahkikat bitirilmıştır.

Neticede dört mahalle muhtarı ile üç mübadele memurunun mahkemeye verilmesine lüzum görülmüştür.

Polis Haberleri

Bir üfürükçü

Sultanahmette cürmü meşhut halinde yakalandı

Çeçenlerde; büyüçülük, üfürükçülük, muskacılık gibi artık tarihe karışan ananelerle cahil halkı dolandıran bazı kimselerin şehrin tenha yerlerinde kapan kurarak halâ muzir faaliyetlerine devam ettikleri görüldüğünü yazmış ve bunların tek tük yakalandıklarını haber vermiştik.

Polis memurları dün Sultanahmette dolandırıcılardan birisini daha cürmü meşhut halinde tutmuşlardır.

Aptürrahim Ef. isminde bulunan bu adamın uzun zaman danberi gizli üfürükçülük, büyüçülük yapmakta olduğu ve bir çok kimselere aka, hastalar için de muskalar yazdığı anlaşılmıştır. Aptürrahim Ef. hakkındaki tahkikat bitirilerek evrakile birlikte adilyeye verilmiştir.

Yahudiler

Genç müntehire dayak mı atmışlar?

iki gün evvel Beyazıt meydanında beynine iki kurşun sıktığını yazdığımız Sirkeçide Kılıç zade Bedri beyin gramofon mağazasında çalışan Cavit Zühtü Efendinin intiharı hakkında polise mühim bir ihbar yapılmıştır.

Bu ihbarda gencin kardeşile kavga etmesinden müteessiren değil vak'adan bir hafta evvel (Odeon) pilâk şirketinde beş yahudi tarafından bir odaya kapatılarak haksız yere döğülmesinin sebep olduğu bildirilmiştir.

Bunun üzerine tahkikat derinleştirilmiş ve Cavit Efendinin vakaının altında bir mektup bulunmuştur.

Mektupta Odeon kumpanyasının Beno, Marko, Yani, Grumberg, Jak ismindeki yahudiler tarafından döğülmesinden izzeti nefsinin kırıldığı ve ağabeysinin bu işi bir hafta zarfında halletmemesine müteessir olduğu yazılmaktadır.

Mektupta ismi geçen yahudiler isticvap edilmişler ve Zühtü Efendile aralarında böyle bir vak'a geçmediğini söylemişlerdir.

Lağima düşmüş!

Dün Şehreminde Nazire isminde bir buçuk yaşında bir çocuk, lağima düşerek ölmüştür. Müddeiumumi muavinlerinden Muhiddin bey tahkikata başlamıştır. Lağımın çocuk düşecek kadar açık bırakılmasında her hangi bir kimsenin tedbirsizliği olup olmadığı tetkik edilmektedir.

Yankesici kadınlar

Polis ikinci şube memurları Nedime ve Nazime isminde iki yankesici kadın yakalamıştır. Yapılan tahkikatta bunların yankesiciliğe yeni başladıkları ve kalabalık yerlerde birçok kadınları soydukları tespit edilmiştir.

Kafayı tüssülemiş!

Galatada eski gümrük sokagında Hristonun meyhanesinde müşterilerden Emin dün akşam kafayı dumanladıktan sonra masaları kırıp küfür etmeğe başlamıştır. Emin kendisini karakola davet eden polislere de hakaret ettiğinden hakkında kanuni takibata başlanmıştır.

Bir çete

Polis, 4 kişilik bir hırsız şebekesini meydana çıkarmıştır.

Arif, Şükrü, Etem, Süleyman isimlerinde olan bu dört kafadar Fatih ve Vefa cihetlerinde uzun müddettenberi faaliyette bulunarak birçok evleri soymuşlardır.

Adliye Haberleri

Çiftecevizlerdeki cinayet

Rifatı üvey oğlu ismail mi, yoksa iranlı Ali Ekber mi öldürdü? Ağır cezada yeni ve mühim bir muhakeme başladı

Istanbul ağırceza mahkemesinde, dün yeni bir cinayet davasının rü'yetine başlanmıştır.

Maznunlar, Etem oğlu ismail isminde bir gençle Ali Ekber isminde yaşlı bir iranlıdır. Bunlar Feriköy civarında Çiftecevizlerde birkaç ay evvel Rifat isminde birisini öldürmekle maznun bulunuyorlar. Rifat, maznun ismailin üvey babasıdır.

Acaba Rifatı üvey oğlunu öldürdü, yoksa Ali Ekber mi? mahkeme, hayli karışık bir meselenin hakiki vaziyetini tesbit etmek üzere, dün öğleden sonra bu dava ile esaslı surette meşgul oldu. Şahitlerden bir kısmını dinledi, tekrar tekrar isticvap etti. Fakat umumiyet itibarile şahadetler ya mütenakız, ya müşevvştir. Bazıları, kat'i şeyler söylüyorlar, bazılarının ki bu ifadeleri nakzediyor ve bazıları da ne evet, ne hayır! diyorlar. Bu vaziyet, samilerin alâkasını büsbütün arttırmıştır. Epey bir kalabalık tarafından merakla dinlenen davanın bırakıldığı günü, bir çok kişi muhakmeden sonra mübaşirlere tekrar tekrar soruyorlardı.

Şahitlerden Zekiye H., birşey görmediğini söylemiş, fakat şunu ilâve etmiştir:

— Bana Fehime, ismail vurdu, dedil

Darülfünunda:

Hukuk talebe cemiyeti

Dün içtima ederek reisi değiştirdi

Talebe içtimaindan bir grup

Hukuk fakültesi talebe cemiyeti dün bir içtima yaparak reis Hıfzı beyi değiştirmiş, yerine Bâki bey intihap edilmiştir.

Bundan başka cemiyetin mali meseleleri de görüşülmüştür. Geçen seneki reis Muhiddin bey zimmetine 1600 lira geçirmişti. Muhiddin bey hakkında mahkemeye müracaat kararı verilmişti. Dünkü içtimada Muhiddin beyin cemiyete gelerek mahkemeye gitmeden parayı vereceğini bildirdiği mevzu bahis olmuş ve üç kişilik bir hakem heyeti seçilerek hesabı tetkik ve teslim alması kararlaştırılmıştır.

24 temmuz günü

24 temmuz, Lozan muahedesinin imzalandığı günün senei devriyesi olduğu için o gün darülfünun hukuk fakültesinde bir merasim yapılacaktır. Aynı gün hukukcuların bayramı olduğundan bunun için yapılacak muazam merasimin programı hazırlanmaya başlanmıştır.

Maktul Rifatın karısı Zeynep Hanım ise, şu şekilde ifade vermiştir:

— Bana Fehime, Ali Ekberin vurduğunu söyledi. Sonra müstantiklikte ifadesini değiştirmiş. Kim bilir niçin. Tevkifanede de Ali Ekberi ziyaretle hatırını soruyormuş, diye işittim. Ondan tarafına çıkıyor!

Fehime hanımın mazbut ifadesi okundu. Kendisine tebligat yapılamamış, mahkemeye gelmemiştir. Bu şahit, polisteki, ve müstantiklikteki ifadesinde kat'i birşey demisti. Yalnız sonuncu ifadesinde ismaili elinde bir bıçakla sonradan gördüğünü, çağırıldığını, babasının Ali Ekberin evinden yaralı çıktığını ve düşüp öldüğünü anlattığını, ismaille kim vurdu, diye sordüğünü kaydediyordu. Zekiye ve Zeynep hanımlar karşılaştırıldılar. ikisi de Fehime hanımın kendilerine başka başka şeyler söylediğinde müsrıldılar. Bu aralık kucağında küçük çocuğu ile mahkeme huzuruna gelen maznun ismailin annesi Zeynep hanım, bazı kimselerin hakikati sakladıklarını ileri sürerek, isimler zikrederek ve onlar hakkında hakaret mahiyetinde tavsiflerde bulundu. Reis Hasan Lütfü Bey, bu tavsiflerden dolayı ihtarda bulundu, Zeynep hanım yine söyledi ve riyaset makamının emrile dışarı çıkarıldı.

Şahit Rabia hanım, maznun ismailin halası imiş. Şöyle söyledi:

— Zeynep, bize geldi, kocam Rifatı öldürdüler, dedi. Evlerine gittim. Kocasının ölüsünü gördüm. Küçük çocuk da "Hala, babam bayıldı, şimdi ayılacak diyordu. Kimin öldürdüğüne dair hiç bir fikrim yok!

— Peki, Ali Ekberle Rifatın arası nasıldı. Karısı bir alacak meselesinden bahsediyor, üç liralık bir alacak?

— Ali Ekberi hiç tanımam. araları nasıldı, bilmem.

— Üvey oğlu ismaille araları nasıldı?

— ismailin üvey babası aleyhinde bir kızgınlığını bilmiyorum. Herhalde Rifat, ismaili çok seviyordu.

Müddeiumumi Cemil bey, şu noktaya işaret etti:

— Maktulün büyük annesi Rifatı vuranın ismail olduğunu iddia ederken aksini söylüyor. ismailin üvey babasını sevmediğini ileri sürüyor. ve bilâkis.. Rabia hanım, herkesin evi içinde olan hususi ahvalini hariçten kimsenin bilemeyeceğini söyleyerek, çekildi.

Neticede, vakanın en mühim iki şahidi Fehime hanımla polis Naci efendinin celpleri için, muhakeme iki ağustos pazar günü sabahına bırakıldı. O zaman, adliyenin tatil zamanı olacağından, bu davanın müteakip celsesi nöbetçi mahkemelerden ya birinci, ya ikinci cezada cereyan edecektir.

Nöbetçi mahkemeler

Liste dün tebliğ edildi

Yirmi temmuzda başlayarak beş eylüle kadar sürecek olan adliyenin yaz tatili esnasında

Günün Muhtırası

Takvim — Pazartesi 6 Temmuz 7

inci ay 1931, senenin günleri: geçen 187, kalan günler: 178, 19 Sefer 1350.

Güneş—Doğu: 4.35; Batı: 19.44

Namaz vakitleri— Sabah: 2.35;

Öğle: 12.18; ikindi 16.19; Akşam: 19.44; Yatsı: 21.45; imsak: 2.17

Hava— Dünkü hararet (azamî) 28,5 (aşgarî) 17 derece. Bugün rüzgâr poyraz, hava ekseriyetle açık.

Bugün

Gelenler - gidenler — Maliye teftiş heyeti reisi Adil Bey bugün öğle trenile Ankara'ya gidecektir. Adil B. bazı meseleler hakkında vekaletle görüşecek ve birkaç gün sonra avdet edecektir.

Radyo

Istanbul — Saat 18 den 19 a kadar gramofon plâkaları neşriyatı 19.30 dan 20.30 a kadar birinci kısım alaturka saz, Hafız Ahmet Bey işirakile, Anadolu Ajansı haberleri, 20.30 dan 21.30 a kadar cazband 21.30 dan 22.30 a kadar ikinci kısım alaturka saz. Emel Celâl H. ve Zeki Bey, Borsa haberleri.

Vakit: Abone şartları:

	1	3	6	12	Aylık
Dahilde 150	400	750	1400	Kuruş	
Hariçte —	800	1450	2700	"	

İlan şartlarımız:

	Resmî	Husulî
Satır	10 Kş.	12,50 Kş.
Santimi	20 "	25 "

Küçük ilan şartlarımız:

	1	2	3	4	1-10 Defalık
	30	50	65	75	100 Kuruş

A — Abonelerimizin her üç aylığı için bir defa meccanendir.
B — 4 satırı geçen ilanların fazla satırı için 5 kuruş zammolunur

inhisarlarda:

Şişe fabrikası

Müskirat inhisar idaresinin bir şişe fabrikası inşaatı için yaptığı teşebbüs Maliye vekâletince muvafık görülmemiş ve bunun sermayedar gruplar tarafından yapılabileceği bildirilmiştir.

Bunun için müteaddit gruplar inhisara müracaat ederek ayrı ayrı tekliflerde bulunmuşlardır.

Asım B.

Müskirat inhisarı umum müdürü Asım Bey inhisar bütçesi hakkında izahat vermek üzere Ankara'ya gitmiştir. Geçenlerde bütçede tasarruf dolayısıyla açığa çıkarılan 130 memurdan otuzu da muhtelif münhallere yerleştirilmiştir.

hangî mahkemelerin nöbetçi kalacakları dün istanbul müddei umumiğine bildirilmiştir.

Birinci ve ikinci ceza mahkemeleri ile ikinci hukuk ve ikinci ticaret mahkemeleri, nöbetçi kalacaklardır. İki ceza mahkemesi müstacel işlere, bu arada ağır cezaya ait işlere bakacaklardır.

Müstacel hukuk ve ticaret işlerini de nöbetçi iki hukuk ve ticaret mahkemesi tetkik edeceklerdir. Yirmi temmuzdan beş eylüle kadar baro da tatildir. Nöbetçi sulh hakimleri henüz taayyün etmemiştir.

Asâri atika haber verenlere mükâfat

Gebze civarındaki bir köyde bir adamın kıymetli heykeller bularak kuyusuna sakladığını haber veren Gebze imamı Sabri Ef. ile Büyükdada iskenderin babası Filibe ait altınları haber veren polis Rıza Ef., asâri atika talimatnamesi mucibince müze idaresi tarafından nakten taltif edilmişlerdir.

"Yarın," in mahkûmiyeti

"Yarın," gazetesi aleyhine muallime Lütfiye H. tarafından açılan hakaret davası, istanbul ikinci ceza mahkemesinde gazete mes'ul müdürünün dört ay haps mahkûmiyetiyle neticelenmiştir.

GÜNÜN İŞARETLERİ

Okuyan ve okumayanlar

Bir dostum dedi ki:
— Üstatlar yeniler için okumuyor diyorlar ne dersiniz?

Ben ona şu cevabı verdim:

— Eskilerin fazla okuduğunu ben de işittim. Eskisinin karakteri her yer de böyledir. Kendisinden sonrakini kendi yapmadığı ile itham eder.

Bütün kabiliyetlerini kütüphanelerini yaldızlı ciltlerle süslemeye hasretmiş nice zatlar tanırım. Bunların kenarları yaldızlı kitapları sadece, bir keleş ölüsünü, veya bir çiçek kuruşunu saklayan bir mezardır. Şüphesiz bu şekilde kitap sahibine türbedar de mek lâzımdır.

Eski nesil okurdu diyorlar amma neler okurdu? Klâsikleri anlamadık-madıklarını, Rönesansı bize getirmemekle ispat ettiler. Fikir ve felsefe namına hangi hareketi vücuda getirdiler? Hani sistemleri, ortaya attıkları orijinal hakikatler nelerdir? Hatta tercüme edip Türk kütüphanesine hediye ettikleri eserler nelerdir? Bazı üstatların roman tercüme eder gibi ruhîyata, sosyolojiye, tarihe ait yaptıkları tercümelerden vakta bir haylisi hâlâ piyasadadır. Bu eserlerin tercümeden sonra ilim havasını ne kadar muhafazaya muktedir olduklarını bir az okuyup yazma bilenlere sormak kâfidir.

Çok okuduğunu iddia eden nesil, hakikaten garip garip şeyler okurdu. Ömrü Yüksek kaldırımı Tepebaşı arasında geçen nesiller Eyübün sokaklarını, öğrenmek için bir frenk rehberine muhtaçtırlar memleketi bu kadar tanıyorlardı. Eyübün sokağını anlamak için Paristen kitap getirtmeğe lüzum yoktur. İnsan kalkar vapura biner, gider, görür. Onların okuduk, ilim yaptık dedikleri şeylerin çoğu böyledir. Kitap yaratıcı bir şeydir. Bok-sör pirzola yer. Kollarında enerji halinde sarfeder. Kitap okumak yemek dolabı gibi sırta veya hafızada taşınan bir şeyin değildir.

Kimin okuduğu, kimin okumadığı eserlerinden bellidir.

Hem edebiyat için marazı hassasiyeti esas olarak memleketi getirenler şimdi ne hakla edebiyatçıları zekâ ve fikir hesabı soruyorlar. Bunu anlamak çok müşküldür. Maamafih okumaktan bahsölündüğüne göre iş fikir ve ilim meselesine intikal ediyor demektir.

Bugünkü nesil kart vizitli üstatların karşısında yepyeni bir âlemdir. Ve bu âlemin örneğini onlar kendi cep helerinde görmemişlerdir.

Meselâ onlar, bir Vehbiden, bir Nizamettin Aliden, bir Vedat Nedimden, bir Hilmi Ziyadan, bir Mükrimin Halilden, bir Şevket Süreyyadan, Bir Hüseyinden, bir Servetten, bir Nurullah Esattan, bir Fahrettin Kerimden bahsedildiği zaman afallıyorlar.. Türkiyat enstitüsü neşriyatını anlayabilmek için yeniden mektebe başlamak lâzımdır. Dersem beni mazur görünüz.

SADRI ETEM

Haliç şirketi

Mazot kullanıp otobüslerle rekabet edemiyor

Haliç şirketinin otobüslerle rekabeti temin için bugün vapurlarına mazot tesisatı koydurmak fikrinde olduğunu yazmıştık.

Aldığımız mâlûmata göre Haliç şirketi bugün için bu fikrinden vaz geçmiştir. Çünkü mazot tesisatı pek pahalıya mal olmaktadır. Temin edeceği faideler çok olmakla beraber şirket bunu yaptıracak vaziyette değildir.

Diğer taraftan otobüslerle rekabete mecbur olan şirket biletlerde tenzilâta imkân görmemektedir. Kazanç vergisinin safi hasılatından alınması için şehir meclisinde kararını bekleyen şirket bu hususun teşrihi için ikinci defa müracaat etmiştir.

Belediyede:

Yapılacak işler

Dün Muhittin Beyin riyasetindeki içtimada müzakere edildi

Belediye merkez müdürleri, kaymakamlar, belediye reis muavinleri, dün vali Muhittin beyin riyasetinde şehir meclisi salonunda bir içtima yapmışlardır. İçtima üçten altıya kadar devam etmiş, belediye işleri görüşülmüştür.

Bilhassa yeni bütçe yakında geleceği için bunun inşaat ve tamirata ait kısımlarının tatbik sureti uzun uzadıya münakaşa edilmiştir. (300000) liradan ibaret olan yol inşaatı faslındaki paranın evvelâ en müstacel ve zarurî olan yollara sarfı kararlaştırılmıştır. Bu yollar hakkında kaymakamlar izahat vermişlerdir. Bundan başka esnafa verilen muayene cüzdanlarının dağıtılması hususu da görüşülmüştür. Hizmetçilerin müstahdemin bürosuna kayıtları için bazı kimseler tarafından ortaya atılan şayiaların men'i işi de mevzuu bahsölümü, muhtarların hizmetçileri ikaz etmeleri kararlaştırılmıştır.

İstanbul çöpleri

Bunlara talip olan mimar ne diyor

Mimar Monçerinin belediyeye müracaat ederek şehirdeki çöplerden fennî bir şekilde istifade etmek için belediye ile bir mukavele imzalamaya hazır bulunduğunu yazmıştık.

Bu teşebbüsü hakkında Mimar M. Monçeri dün şu malûmatı vermiştir:

“Çöpleri toplamak için bir teşebbüs te bulunmadım. Toplanmış çöplerden fennî bir şekilde istifade etmek istiyorum. İtalyada çöpler kimyevî bir şekilde gübreye tahvil edilmekte ve bu gübrelerden istifade edilmektedir. İstanbulda çöpler arabacılar tarafından denize dökülmektedir. Belediyeden üç ay müddetle bir müsaade istedin. Bu müsaade verilirse şehrin birkaç yerinde çöp toplama yerleri, ocaklar inşa edeceğim. Buralarda çöpler kimyevî bir şekilde yanarak muayyen bir zaman zarfında gübre haline gelecek ve bu gübreler mükemmel bir surette kullanılacaktır. Gübrenin kilosu 2 — 3 kuruşa satılabilecektir. Bu gübreler yalnız memleket dahilinde sarfedilebilir. Avrupaya ihraç masrafını korumaz.

Şehir dahilinde yapılacak ocaklar halkın sıhhatini hiç bozmayacak şekilde inşa olunacaktır. Üç aylık tecrübe müteakip belediyeye yeniden teklifatta bulunarak ilk sene 50 ikinci sene 100, üçüncü sene yine yüz ocak yaparak bunların şehrin bütün çöplerini alabilecek bir miktara iblağ edeceğim.

Lokantaların tasnifi

Belediye iktisat müdürlüğü lokanta, bar, sinema, kahve, hamam, berberlerin sınıflara taksimi işini tamamen bitirmiş, bu husustaki raporlar daimî encümeneye verilmiştir.

Buna göre, lokantalar beş sınıfa ayrılmıştır. Bir tatlı, bir sebze, bir etten ibaret olmak üzere üç kap yemek yekûnu 90 olanlar birinci, 70 kuruş olanlar ikinci, 50 kuruş olanlar üçüncü, 35 kuruş olanlar dördüncü, bundan aşağı olanlar ise beşinci sınıf adedilmektedir.

Kahveler de beş sınıftır. Fiatlar 10 kuruştan yukarı, 7 buçuktan 10 kuruşa, 5 ten 7 buçuk kuruşa, 3 buçuktan 5 kuruşa, ve 3 kuruş olmak üzere tesbit olunmuştur. Sinemalar da beş sınıftır. Bunlar mevkilerine, yeni film celbine göre sınıflara ayrılmıştır.

Berberler de mevki itibarile beş sınıftır. Hamamlar mevki ve cesamet itibarile dört sınıftır. Lokanta, birahane, bar, dansin, gazinolar polis taksimatına göre sınıflara ayrılmıştır. Muhallebici, pastacı, şekerçi, şerbetçi, pansiyonlar için henüz tetkikat bitirilmemiştir.

Oteller evcele beş sınıfa ayrılarak raporu daimî encümeneye verilmiştir.

Daimî encümen bu sınıflar meselesi hakkında esaslı bir surette tetkikata başlıyarak neticelendirecektir.

Şehir haritası

Yeni hudutlara göre yapılan şehir haritası tabettirilirken makinenin bozulması yüzünden geri kalmıştır. Şehir rehberliği İstanbul kısmına ait haritası yapılmış, Beyoğlu ciheti harırlanmaktadır.

Şehir postası

Maltepede 5 senelik imar programı

Falk B. ve yaptırdığı cadde

Hususi muhabirimizden:

Maltepe Anadolu sahilinde havası, bilhassa suyu ile temayüz etmiş bir sayfiye köyüdür. Orada tabiat hiç kıskaç değildir. Güzel bir hava, nefis bir su, temiz bir sahil, her şey... Fakat memleketin birçok taraflarında olduğu gibi bu güzel yerde birçok zaman dan beri arık ve bakımsız kalmıştır. Gelip geçen belediye reisleri köye lâ-yık oldukları ehemmiyeti vermemişlerdi.

Geçen sene belediye reisliğine intihap edilen Falk Bey bir sene zarfında köyün bütün ihtiyaçlarını düşünüp beş senelik bir imar programı yapmış ve bunu tatbika başlamıştır. Belediyemizin yeni faaliyeti arasında belediyeye (karınca kaderince!) yeni varidat bulundu.

Köyün berbat yolları kâmilan tamir ve tanzim edildi. Demiryolundan sahile kadar uzanan temiz bir de cadde açıldı, yangının harap ettiği yerler temizlendi, süslendi.

Su yolları tamir, ıslah ve mevcutlara üç çeşme ilâve edildi.

Köye ağaçlar dikildi, fenerler dikildi, vapur iskelesine bir küçük rıhtım yapıldı. Ada ile münakale temin olundu.

Anadolu sahilinin tabii güzellik ve zenginlik itibarile en temiz, en güzel plâjı olan Maltepe plâjı da yeni belediye reisimizin himmetile açılmış ve bu sayede birçok halkın yazın boğucu sıcak günlerini orada geçirmek üzere Maltepeye gelmelerini temin eylemiştir.

Falk Bey gibi memleketin ziraat ve san'at hayatında hizmetleri geçmiş değerli bir mütehasssının belediye reisliğine seçilmesi Maltepeye bu sene büyük faideler temin etti, İstanbulun öteki köyleri için de böyle yeni kafa-lı belediye reisleri temenni ederiz.

Kandilli faciası

Belkis hanımın annesi neler anlatıyor

Perşembe gecesi Kandilli sirtlarında vukua gelen aşk faciası muhitte derin bir tesir uyandırmıştır.

intihar eden zabıt vekili Vahit B. le öldürdüğü sevgilisi Belkis hanımı tanıyanlar iki gence de yazık olduğunu söylemekte ve aradaki suitefehhümü faciaya birinci âmil olarak göstermektedirler.

Belkis hanımın annesi Nafia hanım dün kendisile görüşen gazetelere facianın bütün tafsilatını göz yaşları arasında bu suretle anlatmıştır:

— Zevcim şehit olduğu zaman kızım henüz çok küçüktü. Bütün sıkıntılara göğüs gererek sevgili kızımı okuttum. Çalıştı ve bir kaç lisan öğrendi. Bir sene evvel o zaman henüz harbiyede bulunan Vahit efendi bizzat gelip kızımı istedi. Ben ret cevabı vermedim ve veremezdim Çünkü kızımın da onu sevdiğini biliyordum. Yalnız ona: Oğlum, sen henüz talebesin. Mektebi bitir, o zaman konuşuruz,, dedim, Vahit Efendi çok sinirli kıskanç bir gençti. Kızım bir arkadaşile selâmlaşsa fena halde kızardı. Belkis ise onu çok sevdiği için bunlara tahammül ederdi. Vahit bir buçuk ay evvel kızıma şöyle demiş: “Babam seni serbest buluyor ve evlenmemize razı olmuyor. Ben de kendimi öldüreceğim..”

Annisi razı

Kızım bunu bana anlattı ve ilâve etti: “Anne, ben de onsuz yaşayamam..” Ben hemen Vahide bir mektupla izdivaca razı olduğumu bildirdim. Belkisin ölümüne sebep, Vahidin babası Emin B. dir. Bu adam oğluna demiş ki: “Sen o kıızı alırsan boynuzu takarsın. Ben de o kıızı zehirlerim..”

Vahitle kızım perşembe günü vapurda buluşmuşlar ve Kandilliye beraber gelmişler. Vahit şöyle demiş:

“Sen tahsil görmüş, açık fikirli bir kıız olmasaydın babam seninle evlenmemize razı olurdu. Halbuki şimdi istemiyor şaşırdım kaldım..”

Belkis de şöyle cevap vermiş: “— Vahit, aşkım için sana kârı olarak değil, hizmetçi olarak bile gelmiye hazırım..”

Kızım Belkis perşembe akşamı eve geldi ve biraz sonra eniştesi Nurullah beye uğrayıp bakkaldan çikolata alacağını söyleyerek

GELİŞİ GÜZEL

Garip değil mi?

Kalem çatışmalarında pek fena bir yol tutuyoruz. Eskilerin yenilere hücum ettikleri zaman tuttıkları bu tarzı maalesef yeniler de birbirlerine karşı tatbik etmek dalâletinde bulunuyorlar.

Vaktile gazetemizin Paris muhabirliğini daha sonra muharrirliğini yapan, ve matbuat âleminde her halde, Hikmet Feridun B. den çok eski olan Bangu oğlu Tahsinden bahseden bir yazısında Akşamın anket muharriri bu arkadaşını kimsenin tanımadığını, bilmediğini, bir imza diye gösteriyor.

Akşamın genç muharriri, bir, iki tertip hatasını delil diye kullanarak Tahsini adeta yazı yazmaktan, edebiyat bahsini konuşmaktan menetmek arzusunda.

İnsafın o yerde namı yok mu?

Bangu oğlu Tahsin, Avrupada birkaç sene kalmış, Fransızcası kuvvetli bir gençtir; İstanbul Darülfünunu edebiyat fakültesinden mezun olmuştur.

Edebiyat tarihimize dair orijinal tetkikleri vardır ve şimdi Ankarada Gazi enstitüsünde edebiyat hocasıdır.

Bu kadar meziyetlere sahip olan bir genç, Hikmet Feridun B. kadar edebî salâhiyete sahip görülüyor, garip değil mi?

Atlantid?...

Bir rivayete göre Moris Dekobranın tesiri altında kalan, bir rivayete göre Fransızca bilmiyen, mizah yaptığı zaman muhalefete, ciddi yazı yazdığı zaman muvafakate meyleden bir romancı, bir refikimizde “Yüzbaşı Celâl,, isminde bir roman yazıyor.

Bu romandan bir iki satır okuyalım:

“Piyer Benuvanın Atlantidi kitaplarının en kıymetlisi idi..”

Bu cümle Yüzbaşı Celâln kitap merakını göstermek için yazılmıştır.

Fakat, Piyer Benuvanın bu eseri harbi umumiden sonra intişar ettiği için insanın aklına çeşit çeşit şüpheler geliyor. Aca-ba, Yüzbaşı Celâl de muharriri gibi fransızca bilmiyor miydi?

Toplu İhne

dışarı çıktı, bir daha gelmedi. Sık sık Nurullah beyde kaldığı için ben hiç merak etmedim. Hatta sabahleyin İstanbul'a giderken Nurullah beye uğradım. Kızım henüz uyanmamıştır, diye sormadım bile. Fakat öğleden sonra arkamdan kara haberi getirdiler..”

Küçük Haberler

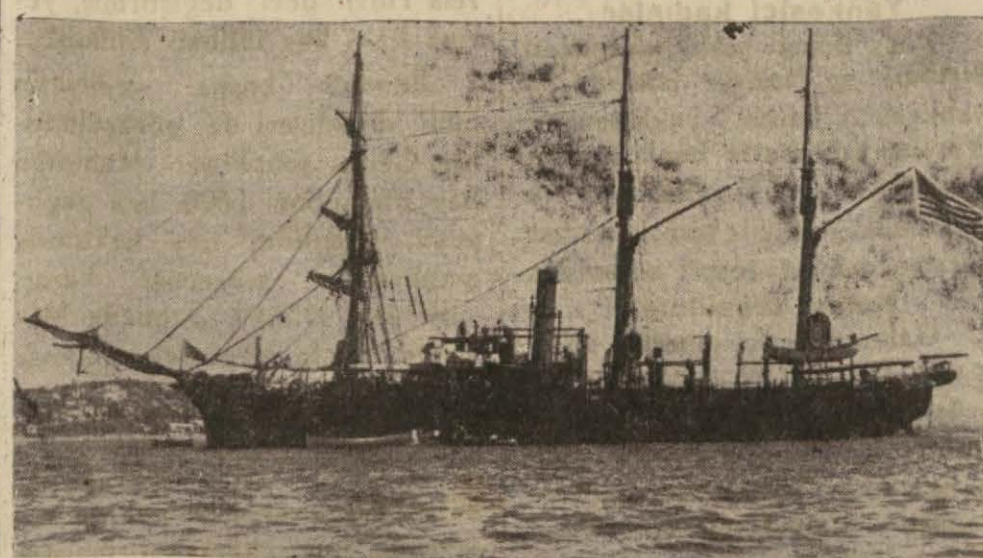
Tartma aletleri — Mehmet Rifat isminde bir genç Himaye-i Etfal cemiyetine müracaat ederek cemiyetin Almanyaya sipariş ettiği otomatik insan tartma aletlerini kendisinin yapabileceğini bildirmiştir.

* İlk karpuz mahsulü — Dün, Uzun köprü karpuzcuları ilk defa olarak yeni sene mahsulünü şehrimize göndermişlerdir. Karpuzlar, Meyvahoş iskelesinde merasimle satılmıştır.

20 günde devrialem

Londra, — Devriâlem seyahati yapan iki Amerikalı tayyareci on gün zarfında yarı mesafeyi kat'etmişlerdir.

Limanımızda bir Amerika gemisi

Evvelki akşam limanımıza “Nantotkiç,, isminde bir Amerikan mektep gemisi gelmiştir.

Buharla müteharrik ve icabında yelkenden istifade için yelken tesisatı bulunan gemi Amerikan bahriye mektebi talebelerinden bir kısmı ile, zabıt namzetlerini seyahat ettirmektedir.

Talebeler, tetkik ve staj için şimdiye kadar muhtelif limanları dolaşmışlar bu meyanda İstanbul'a gelmişlerdir.

Gemidekiler dün filikalarla şehre çıkarak şayanı temaşa mahalleri gezmişlerdir.

İsmet Paşa'nın Mecliste istizah hakkındaki mühim nutukları

(Üst tarafı 1 inci sayfada)

meseleyi muhtelif cepheden izah ettiler. Ben burada geçen sözleri dikkatle dinledim.

Zaten hatiplerin gösterdiği endişeyi yalnız burada Büyük Millet meclisinde vuku bulan müzakerattan değil, halktan ve bir çok vatandaştan da işitmişimdir. Mesele ehemmiyetle nazarı dikkate alınacak, müstacelen düşünülecek bir mahiyet almıştır. Müsaade buyurursanız bugünkü vaziyetin manasını izah etmek için size biraz eski zamandan bahsetmeliyim. Matbuat hürriyeti amelî sahada vazih ve kısa bir ifade ile nasıl anlaşılabilir.

Bu memleketin ötedenberi istediği matbuat hürriyeti nedir? Bu memlekette - tabii her memleketin istiyişi öyledir - bir matbuat hürriyeti diye ilk önce mevkii iktidarda bulunan hükûmete karşı ulu orta ölçsüz söylenebilmesi kastedilir. Milletlerde matbuat hürriyetinin ilk miyarı budur, bu imkân katolunacak ilk merhalemdir.

Memlekette her hangi bir gazete çıkabilsin. Doğruca hükûmete karşı mevkii iktidarda bulunan kimse aleyhine - meselâ İsmet Paşa - söz söyleyebilsin. Bunun böyle olabilmesi matbuat hürriyetinin ilk miyarıdır. Söylenen sözlerin doğru veya yanlış olması münakaşası ondan sonra başlar. Milletler evvelâ bir neticeyi elde etmek için uğraşırlar ki biz de bunun için uğraşmışızdır. Hatta çocukluğumuzda böyle bir manzara görmek için müştak ve mütehasir günler geçirmişizdir. Hükûmetler ise bilhassa uzun müddet söz söylemeden kapalı kalmış devirlerden sonra kendileri aleyhinde söz söylenmesine tahammül edemezler.

Her milletin hususî istidatları vardır. Kendi halkımızın da kuvvetli yerleri olduğu gibi, zayıf yerlerini de bilmeliyiz. Meselâ: yazı ile gösterilen her şeyi doğru zannetmeğe halkımız daha ziyade mütemayildir. Gazete veya kitap basmış. Bunu mutlaka doğru olarak alır. Saniyen halkımız, aleyhinde söz söylenen mevkii iktidar sahibi bir adamın muhakkak itibarından kaybettğini zanneder. Üçüncü nokta, kapalı devirlerden sonra matbuat hürriyeti ilk devrede daima bir inkılâp vasıtası olarak kullanılmıştır. Bundan hükûmetler çok korkarlar. İktidar ve nüfuzunun sarsıldığı bir zamanda 15 günlük bir fırsattan istifade edebilen gazeteleri mevkii iktidardaki hükûmeti devirebilirler.

Bu da bu memlekette öteden beri haves edilen bir mevzu olmuştur. Bu sebeplerdir ki hükûmetler matbuatta kendi mevcudiyetlerinin ve siyasetlerinin tenkit edilmesine daima az tahammül etmişlerdir. Bu tehaşinin aksülâmeli olarak matbuat hürriyetinde ilk istihsal olunacak şey hükûmet aleyhinde istenildiği gibi yazı yazmak havesi olmuştur. Bu safha matbuat hürriyetinin ilk siyasi kademesidir.

Bir millet siyasi hayatında inkışaf ve tekamül ettikçe, onu idare edenler tecrübeli ve muktedir oldukça bu siyasi safhayı atlatmak kolaydır. B. M. Meclisi

milletin mukadderatına hâkim olduğundan beri geçen safhaları ve geçirdiğimiz tecrübeler okadar mühimdir ki, matbuat hürriyetinin hallolunmaz zannolunan bu ilk sarsıntılı safhası muvaffakiyetle hallolunmuştur. Mevzii iktidarda bulunan hükûmete, hatırlarsanız olarak ulu orta her şey söylenebiliyor. Ne rejimin kuvveri ne de mevkii iktidarda olanların nüfuzu derhal zail oluyor.

Esas olarak bildirdiğimiz zaafı mütemadiyen terbiye ve islah etmeğe vakit ve çare bulabiliyoruz. B. Meclise itimat edip cesaretle söyleyebilirim ki, bir muhalif cereyanının derakap vücuda getireceği bir tehlike derpiş etmiyoruz.

Böyle tehlikeyi taşıyıyor etmiyoruz.

Arkadaşlarım, *ödi bundan sonra geçirmeğe mecbur olduğumuz safhalar matbuat hürriyetinin daha güç, daha mulâk olan safhalarıdır. Asıl hallolunması lâzım gelen güç şeylerde bunlardır.

Bilirsiniz ki, propaganda bu asrın başlıca silâhlarından. Matbuat hürriyeti bugün yüz sene evvel zannolunduğundan daha ziyade ehemmiyet peyda etmiştir. Kıymeti bundan yüz sene evvelinden daha ziyade artmış değil, aynı kıymettir. Tehlikesi daha ziyade artmıştır. Propaganda eğer müsait saha bulursa bir memlekette, bir millette yıkılamıyacak zannolunan en kuvvetli bir binayı dahi yıkabilir. Muntazam, şuurlu muayyen bir hedef aleyhine tevcih edilen propagandanın zaman ile sarsımayacağı hiç bir kuvvet yoktur. (Doğru sesleri)

Arkadaşlar! Propaganda ile kastolunan hedefi yıkmak için hakikate muhalif söz söylemek te lâzım gelmez. Hatta doğru söyleyerek limaksadin yapılan teripli bir propaganda hakikati yere sermek için kâfi gelebilir. Hiçbir memleket bütün meselelerini halletmiş ve cemiyetin bütün ihtiyaçlarına kâfi gelecek vesaiti elinde tutar değildir. Her memleketin bin tane ihtiyacı vardır. Eğer bir cemiyetin hayatı mutlaka fena görmek ve göstermek istenilirse onun her muvaffakiyetli işini her tarafına veya ekşik göstermek mümkündür.

Ne kadar şuurlu ve anlayışlı olursa olsun hiçbir millet muntazam, müstemir ve daimi bir propagandanın tesirâtına tahammül edemez. Bundan 50-100 sene evvelki nazariyeler nihayet fikir münakaşasından ibarettir. Siz söylersiniz, ben söylerim, dinlenilir. Hangi tarafı doğru bulurlarsa onu kabul ederler, denilirdi.

Halbuki bugün birçok devletler hatta aralarında münasebet kurmak için yekdiğeri aleyhinde propaganda yapılmamasını şart koyacak kadar ileri gitmişlerdir. Bu memleketler asırlık, hürriyet memleketleridir ki milletler tarafından yekdiğeri bugün aleyhine maksadı mahsus ile yapılacak propagandaların zararlı tesirlerine tahammül edilemeyeceğini iddia ve ilân etmek tedirler.

Demek ki muayyen maksatla yapılan propagandaların tesirâtı

na milletin müdafaa edilmek sizin mukavemet edebileceğini zannetmek hatadır. Bir cemiyetin hayatını mütemadiyen fena gösteren bir neşriyat o memlekette hiç bir hayır vücuda getirmez. Gençler ve çocuklar mütemadiyen fena idare olunduklarını, her şeyin fena olduğunu, milletin büyük diye, iyi diye tanıyacak hiç bir şey olmadığını duya duya, okuya okuya yalnız bedbin ve meys adamlar olurlar. Milletin istikbâlini idare edecek çocuklar genç yaşlarında bu kadar zehirli hava teneffüs ederek istikbale çıkarılsa milletin atisinden nevmi olmak lâzımdır. (Bravo sesleri)

Muttarîf ve mütemadi fena neşriyat bir memlekette ahlâkı ifsat eder. Matbuat hürriyetinde bilhassa suiistimalâta karşı beklenen bir fayda vardır. Matbuat vazifelerini iyi ifa ederse mevkii iktidarda bulunanlar, sahibi nüfuz olanlar, suiistimalden tavakki için ayrıca bir murakabe içinde ve tayakkuza mecbur bulunurlar. Matbuat hürriyetinden beklenen başlıca faydalardan biri budur. Fakat şuurlu bir murakabe ifa etmek değil de munhasıran fena görmek ve göstermek olursa bununla yapılan murakabe suiistimalâtı tenkis etmez. Bilâkis bütün aklı erenlerin olmağa teşvik eder.

Çünkü namuslu adamın kolay kolay hırsızlıkla itham edilebilmesi hırsız muamelesi görmesi, asıl hırsızları herkesin kendileriyle beraber olduğu zamanda düşürür ve hırsızlar utanacak bir mevzu kalmadığını iddia ederler. (Bravo sesleri, alkışlar)

Ahlâki meselelerde hükûm âdil olmazsa hükûmden beklenen netice berakis olur. Madem ki matbuat dediğimiz mevcudiyet bir murakabe salâhiyeti iddia ediyor, eğer aynı zamanda kendilerinde mes'uliyet hissini bulmazlarsa ahlâk üzerinde fikir üzerinde, cemiyet üzerinde tesirâtı tamamen akim kalır, hayır tamamen muzur ve makûs olur.

Arkadaşlarım birçok müşahedelerinden bahsettiler. Müsaade buyurursanız size teferruata girmiherek yormıyayım. Bugün Bugün heyeti celilenizi ıstıraba sevkeden ve bir çok vatandaşlarda aynı ıstırabı ve endişeyi uyandıran dert şudur:

"Bir nevi çaresizlik vardır ki halledilemiyor. Bu çaresizliğin nasıl bir neticeye varacağını kimse tahmin edemiyor. İktisadi ahval üzerinde ise menfi neşriyatın tesiri ahlâk üzerindeki tesiri gibi fazladır. Onun kadar tahripkârdır. İktisadi meselede zaten tedbirinin bulunması anlaşılması güç ve birçok şeraiti tâbi olan mağlûk mevzulardır. Eğer bu mevzular üzerinde dahi mes'uliyet ve hakikat hissinden maada olan küçük hisler, itirazlar hâkim olursa zaten anlayış karışmış olan muhtaripler büsbütün yanlış istikamete sevkolunur. Bunun yakın bir misalini söyleyeyim. Meselâ bu sene bütçeyi muvazene getirmek için tasarruf yapmak mecburiyetinde kalıyor ve birçok külfetler, zahmetler ihtiyar ediyorsunuz. Bunu efkârı umumiye nazarıdan şu istikamette teşrih etmek gayet kolaydır. Madem ki bu tasarruf yapılabiliyordu, daha evvelki seneler niçin yapmadınız. Bu tasarrufları daha evvel yapsaydınız bugün daha çok paramız bulunacaktı. Bugünkü sıkıntıyı çekmezsiniz, halbuki bu tasarrufları yapıyorsunuz fakat hususî bir buhran içinde vasaitin kıfayetini temin edebilmek için bir-

çok ihtiyacı kasretmek suretile yapıyorsunuz. Tabii bu tasarruf şu seviyede maiyeti olan bir zatın varidatından bir miktarı azalır azalmaz gıdasını yarıyarıya kısmağa mecbur olması kabilindendir. Böyle tasarruflardan çok elem duyulur, çünkü yarın bunların tatbikatı başladığı zaman birçok ihtiyaçların kasrolunduğu anlaşılacaktır. Daha fazlası lâzım olan mekteplerden talebelerden bir kısmının ihmal edildiği anlaşılacaktır. Daha fazlası lâzım olan hastanelerden bir kısmının tehir edildiği anlaşılacaktır. ve saire.

Bu tasarruf ancak ızdırarlı zamanlarda tevessül edilebilecek zarurî bir tedbir mahiyetindedir. Böyle meselelerin anlaşılması tabii istikamette şaşırtılıp da başka bir istikamete sevk edildiği vakit efkârı umumiye zehirli necektir. Bunlardan memlekete fayda değil zarar hasıl olur. Öyle şeyler gördüm ki artık tashih denilen mefhum muhtiden çıkmaya başlamıştır. Her hangi yanlış bir havadisın neşrolunduğunu görüyorum. Güzel yanlış işitmiş olabilirler ve yahut farkında değildirlir.

Bunun çaresi mutad olan, medenî olan insani olan çaresi bu işin doğrusu bundan ibaret değildir. Tebliğ yaparsınız alırlar. Ya inanmadıkları gösterirler ve yahut tahrif eder neşrederler. İnanmadığını göstermek daha iyi bir şeydir. Çünkü bir mukabeleyi davet eder. Fakat tahrif ederek neşredenler bu zihniyet odur ki hakikatlerin tahrif olunmasından hakikatlerin anlaşılmasından fayda ve menfaat beklemek zihniyetidir. Hakikatlerin tahrif olunmasından ve hakikatlerin anlaşılmasından fayda bekliyen zihniyet mahzûsüdür. (Bravo sesleri alkışlar.)

Elimimizi tahrik etmemek için size başka misaller söylemeyeceğim. Arkadaşlar kâfi derecede misaller söylediler. Efendiler dava başına tekrar geliyorum. Matbuat hürriyetinde bir nevi çaresizlik kendini göstermektedir. Hakikat hilâfında hasıl olan bir kanaati tashih etmeğe imkân yoktur. Yani her hangi bir siyasi ve iktisadi meseleleri doğru bir istikamette münakaşa etmek imkânı yoktur. Müemadiyen tahsilde bulunan talebe üzerinde, çiftinde bulunan köylü üzerinde, şehirde yaşayan vatandaşlar arasında zehirli hava ciğerleri zehirlemektedir. Bunun neticesi nereye varacaktır? Çare olmak üzere derhal hatıra gelen, elimizde bulunan bir salâhiyeti yani kapatmak salâhiyetini tatbik etmektir. Bunu tatbik etmedik, vaziyete çare de değildir de onun için tatbik etmedik. Senelerdenberi ısrarla anlatmak istediğimiz bir prensip vardır. Matbuatın hürriyeti meselesi. Artık bir hükûmet meselesi değil bir millet meselesi idi. Hükûmet meselesi zannolunan matbuat hürriyetinin bir millet meselesi olduğunu söyleyebilmek için bunları söyleyen adamın senelerce her türlü tenkide maruz olması ve bunlardan ürkmeyecek, korkmayacak kudret te olduğunu ispat etmesi lâzım gelmiştir. (Bravo sesleri alkışlar.)

Eğer bundan üç beş sene evvel bu bir hükûmet meselesi değil milliyet meselesidir deseydim. O vakit mevkii iktidarda olan adam efkârı asıl tevcih ettiğimiz hükûmet meselesine çevirmek için meseleyi böyle teşrih ediyor denilecekti. Bugün vaziyeti cesaretle anlatmamın sebebi İsmet Paşa'nın bütün bunları millete anlının aklıyla söyleyecek imtihanını geçirmiş olmasıdır. (Şiddetli alkışlar.)

Matbuat hürriyeti denilen meseleyi korkmaksızın milletin asrî idaresinde esaslı bir vasıta olarak ele almak zamanı gelmiştir. (Bravo sesleri.)

Birinci mesele şudur: Matbuat hürriyeti bu asrın en yeni en müessir millî vasıtalarından biridir. Memlekette matbuat olmaksızın halk idaresinin bulunduğunu farzetmek ihtimali yoktur. İkinci mesele şudur: Matbuat hürriyeti iyi kullanılmıyan yerde memleketi salâha sevk etmez. Bilâkis o memleketin batırılmasını tacil eder. Bu idi iddî ztelik etmeye mecbursunuz. Bugün Türkiye'nin mukadderatına hâkim olan B. M. Meclisi bu iki ziddî telîf vazifesi karşısında bulunuyor.

Matbuatın hürriyeti baki kalacak ve matbuat hürriyeti memlekete zarar veremeyecektir. Bu istikamet yalnız hükûmetin elinde değildir. Bu hükûmetin eline en sonra geçecektir. Bunu bütün milletin müşterek vazifesi ve müşterek meselesi olarak zihinlere telkin etmek lâzımdır. Eğer hocalar kürsülerinde tahsil ettirdikleri çocuklara mütemadiyen zehirli havalar içinde yüzdüklerini görürler ve aldanmayınız dört beş şursuz kendini kaybetmiş. Küçük ihtiraslara mağlûp olmuşlar, diye mütemadiyen söylemezlerse, eğer bu memleketin hukukînasları baştanbaşa zehirli olan bu havayı görürler zerre kadar müteessir olmazlar ve lâkayt kalırlarsa İsmet Paşa bu eseri nasıl halletsin!. (alkışlar).

Rasgeldiğim gazeteyi kendi takdime göre kapatacağım. Ertesi günü tekrar kapatacağım. Böyle bir hayatın halk idaresi ile münasebeti nedir!

Ben bunu bugün kullanacağım. Yarın başkası yapabilir mi? Memleketin hukukçularının, hocalarının meseleyi munhasıran hükûmete bırakması memleketi kapkara bir istibdada sevk etmeleri demektir. (Sürekli alkışlar. Bravo Paşa) sesleri.

Diğer bir nokta da şudur: Matbuat hürriyeti denilen şu halk idaresini tanıyan eden usullerde ve siyasi mücadelelerde milletlerin evvelâ geçmiş mecbur oldukları geçittir. B. M. Meclisi kürsüsünden birçok vesilelerle matbuat hürriyetinin zararlarına karşı devanın yine matbuat hürriyeti olduğundan bahsolumuştur. Bu nedir? Bu meseleyi, matbuat faaliyetinde hizmete taallûk eden gi ve dolayık usulleri en iyi yine gazeteler olabilirler. Hayatın zarar veren istikametlere karşı salim kanaatte bulunan matbuat cesaretle mücadeleye mecburdurlar. Matbuat hürriyetinin zararlarını evvelâ arkadaşları olan diğer matbuat bertaraf etmek mecburiyetindedirler. Evvelâ matbuat yekdiğeri murakabe etmelidir. Fena sözler fena neşriyat memleketin efkârını fena istikamete sevk ediyorsa buna iştirak etmeyen matbuat tek cephe olarak cesurane diğerlerinin üzerine atılmak mütemadiyen efkârı umumiye tenvir etmek, zehirden kurtarmak lâzımdır. Halk idaresinde siyasi vaziyette bulunanlar memleketi idare eden başvekilmiş gibi hususî mes'uliyet hissi ile mütehasis olmak lâzımdır. Yedi yaşındaki çocuğa ders vermek için muallimi hususî birçok tekayyüdata tâbi tutuyoruz. Bir milletin efkârına her gün fikir telkin etmek iddiasında bulunan adamlar da bir takım murakabelere tâbi olmalıdır. Bu murakabelerin başında kanunî murakabe gelmez. Bu murakabelerin başında evvelâ diğer matbuat gelir. Ondan sonra cemiyetin siyasi hayatında bulunanlar murakabe eder. Kanunî murakabeler son çarelerdir.

Arkadaşlar! Ben birçok zamanlar gayretle ve endişe ile bu hayatı takip ettim. Erbabı namus haysiyetlerini tehlikede görerek memleketin mukadderatında fikir ve mes'uliyet sahibi olmak endişesiyle yavaş yavaş kendilerini siliyorlar. Herkes her hangi bir vesile ile kendisinin matbuat diline düşürüp de haysiyetinin örülenmesinden, insan yüzüne bakamayacak hale gelmesinden korkuyor.

Arkadaşlar, eğer bir memlekette erbabı namus lâakal eşirra kadar cesur olmazsa o memleket behemehal batar; (sürekli alkışlar).

Halk idaresi, hepimizin idaresi millet idaresi diyoruz. Bu iddiada bulunan herkesin millete taallûk eden işlerde hissesi ve mes'uliyeti olması lâzımdır; eğer hükûmet bütün meseleleri halledecekse onun kurunu vusta padişahından ne farkı vardır? (Bravo sesleri, alkışlar).

Benim görüşüm, matbuatın haklı veya haksız tarizlerle geçen zamandan istifade edilmiştir. Endişe veren yerleri tebarüz ettirdiğimiz gibi istifade olan yerleri de tasdik etmeliyiz. İstifadenin başı bence bilhassa matbuatın çok faal bulunduğu İstanbulda gördüğüm tekâmüldür.

İstanbul çok neşriyat ve mücadelat muhatap olduğu halde efkârı umumiyesinde salim bir sükûnet hasıl olmuştur. (Lütfen sayıfayı çeviriniz)

matbuat meselelerinin bütün memlekette uyandırdığı heyecan ve infialdir ki B. M. Meclisi ona bugün müşahit olmakla milletin efkârı umumiyesini tamamen tercümen olmuştur. Böyle bir aksülamel ve hassasiyetin uyanması bence matbuat hürriyetinin sui istimaline sahne olan bir memlekette büyük bir terakkidir. Eğer fikirlerimizde siyasi hayatımıza müessir olmak iddiasında bulunan matbuata karşı bütün memleketinalâkasını ve heyecanını aynı dereceye vardiabilirsek mesele yoktur. Matbuat murakabe altına girmiştir. Ve fazla söyledikleri, aşkım ve taşkım gittikleri işler için milletin müdakaşesi altına girmişlerdir; halbuki bugün demeyim de dünya kadar vaziyet aksine idi. Tecavüz edenler devletin resmî kuvvetlerini dahi kendi tesirleri altına almak iddiasında idiler. Hürriyet sui istimalâtına karşı eğer B. M. Meclisinin alâkası matbuatın mücadelesi, halkın intibahı efkârı teyakkuza halinde bulundurulabilirse ondan sonra kanunların iyi işlemesi ve doğru tanzim edilmesi için zemin ihzar edilmiş demektir.

Şimdi arkadaşlar bu maruzatımla hükümetin elinde bulunan kapatma salâhiyetini niçin kullanmadığını izah etmiş oldum zannediyorum. Çünkü cemiyet içinde matbuat hürriyetinin müsbet veya menfi kullanılmasının eşkâli tezahür etmediği hükümetin elinde bulunan salâhiyetin kullanılmasından ne bir mana çıkar ne de bir fayda hasıl olur. Bu yalnız bir şey ifade eder. Hükümet kendi takdirine göre tenkide maruz olmanın korktuğu için o salâhiyeti fevkalâde kullanmıştır.

Bir hükümet böyle bir hükme maruz olmağı arzu etmez. Fakat bu nihayet şahsî bir meseledir. Hükümet kanunun kendisine verdiği salâhiyetin kanunun gösterdiği lüzum ve zaruretlere karşısında şahsî hislerden tecerrüt ederek kullanmağa mecburdur. Bu noktai nazardan hakkınız vardır. Fakat millî hayatta matbuat hürriyetinin faydalı ve mahzurlu tesirleri hakkında bir intiba ve muhakeme hasıl olmadıkça takdiri salâhiyetlerin kullanılmasından fayda çıkmaz. Bence bugün içinde bulunduğumuz devir, hukukî nasların devridir. Matbuat ne marifetler yapıyor? Bu hususta gördüğümüz tecrübe, görmediğimiz misal kalmamıştır. Mahkemeye giderler, daha da yapılmadan efkârı umumiye, hâkimler üzerinde tesir yapmak için azamî şantaj yaparlar. Matbuatın şirkete, bu şirkete müracaat ederek şantaj yaptıklarını dahi işitmişimdir. (Çok, çok sesleri.) Matbuat her hangi bir mahkemeye verildiği zaman oradan kurtulmak için mutlaka bir kolayını bulurlar. Temditler, tecditler, mazeretler ve zaruretlere. Nihayet mütevizler cezasız ve tecavüze uğriyanlar mahkûm...

intibahı mucip olacak hiçbir gayret misali yoktur. Görüyorsunuz ki mesele hükümet için şahsî bir mevzu değildir. Eksik olan şey şudur: Adalet yerine gelmiyor. Bu evvel emirde munhasıran hukukî nasların vazifesidir. Eksik olan ve hata olan şeyimiz nedir? Hâkim buna karışmaz. Hâkim kendisine verdiğimiz usul ve kanunu tatbik eder. Hukukî naslar bu kadar tecrübeye göre eksiğin nerede olduğunu bilmezler mi?

Kezalik gazeteciler, rejimi müdafaa için bu memleketi cümhuriyet terbiyesi vermek için mes'uliyet almış olan gazeteciler fena istikamette bulunan arkadaşlarının ne oyunlar yaptıklarını hepimizden iyi bilirler.

Sonra vatandaşlar, müteessir ve mustarip olan vatandaşlar neden ıstırap çektiklerini herkesten iyi bilirler. Okadar çok tecrübe yapılmıştır ki bu tecrübe biraraya gelince bu memleketi matbuat hürriyetini rencide etmeksizin, onun feyizlerinden istifade eden her türlü suiistimalini bertaraf edecek olan bir kanun meydana çıkarmak mümkündür. Biz böyle bir kanun lâyihası hazırladık. Fakat iddia edemeyiz ki bu lâiha ile bütün ihtimalâtı derpiş ederek milletin

HABERLER

Paris, 4 (A.A.) — Meclis, gece celsesi esnasında Fransız tersanelerinde inşa olunan cenebi harp gemilerinin resimden istisna eden kanun lâyihasını kabul etmiştir. Celsenin sonlarına doğru hasıl olan heyecan koridorlarda da devam etmiş, ve M. Leval ile M. Franklin — Bouillon arasında küçük bir hadise olmuştur. Bu bapta alınan izahata nazaran M. Franklin — Bouillon M. Lavalı içtima devresini derhal tatil etmemesi için iknaa çalışmış, ve kolundan tutarak: "dost luğumuz namına bunu yapmayınız", demiştir. M. Laval, biraz şiddetli bir tarzda kolunu çekmiştir. M. Gerard bunu bir kavga zannederek ayırmak için araya girmiştir. Hakikatte ise biraz şiddetlice bir münakaşadır. Başka bir şey olmamıştır. Vak'a anlaşıldıktan sonra heyecan sükûnet bulmuştur.

İspanyada iş buhranı
Lô Ferol, 4 (A. A.) — Bahriye inşaat fabrikaları inşa edilmekte olan kruvazörü denize indirilir indirilmez birkaç yüz amelenin işten çıkarılacağını bildirmişlerdir. Bu haber halkı şiddetli bir heyecana düşürmüştür. Faal kuvvetler toplanmış ve amele iş bularak işsizlerin miktarını çoğaltmak için yeni gemilerin inşasını tasvip etmesini hükümetten talep etmişlerdir.

Kiel limanında İngiliz filosu
Kiel, 4 (A.A.) — Baltık denizinde hayli uzun bir cevellân yapmış olan ikinci İngiliz filosu 1914 senesinden beri ilk defa olarak Kiel limanına gelmiştir.

Ahalî, bu ziyareti büyük bir merak ve alâka ile beklemekte idi. Birçok meraklılar filonun gelmesinden birkaç saat evvel rıhtım boyunda toplanmış bulunuyorlardı.

Saat dokuza doğru İngiliz harp gemileri sahil bataryalarının önünden sıra ile ve birbiri arkasına gelmişler ve bataryaları selâmlamışlardır.

hayatını teşevvüşten kurtaracak bütün tedbirleri temin edebildik. Bu hususta B.M. Meclisinin muzaheretini isteriz. Burada çok tecrübeli olan ve herbiri bir işte ihtisas kazanmış birçok arkadaşlarımız vardır.

Çalışılan encümenlerde faal bulunurlarsa memleketi matbuat hayatının vatanın menafii ile vatandaşların menafii ile telif edebilecek bir surette tanzim etmeğe imkân vardır. Sizden bu muaveneti rica ederim. Eğer bu da kâfi gelmezse endişe etmiyorum. Çünkü fena bir matbuat hayatının memleketi verebileceği zararları herkesten ziyade kudret ve selâhiyetiniz vardır. Evet o da kâfi gelmezse yeni bir tedbir düşünürsünüz. Bugün için alınacak başka bir tedbir yoktur. Bütün bu infialler alâkadarları intibaha sevk etmek için kâfi bir derstir. Şimdi alacağımız ilk tedbir matbuat hayatında hürriyeti temin eden suiistimalin zararlarını mümkün olduğu kadar meneden iyi bir kanun vücade getirebilmektir.

Eunun için bilhassa hukukî nasları vazifeye davet ederim. Memleketi bulunan mütabassıslardan da istifade edersiniz. Hukuk nihayet muayyen bir memleketin reisini tanzim etmek içindir. Ameli birşeydir. Hukuk mücerret birşey değildir. idaresinden mes'ul olduğumuz memleket halkının ihtiyacı ne ise esas prensipi muhafaza ederek onun istediği bir kanunu vücade getirmeliyiz. Biz her kanun lâyihası tetkik ettik. Haliçin gördüğümüz başka bir tedbir yoktur. Eğer ümidimiz gibi matbuat hayatını memleketi zarar vermiyecek, bilâkis memleketi serbest münakaşanın feyzini temin edebile-

Hikâye

Oğluma

Rudyard Kipling'den
fa.

Bugün okuyucularımıza İngiliz edibi Rudyard Kipling'in (Oğluma isimli bir yazısının aynen tercümesini veririyorum.

Bu yazı bir hikâye değildir. Bir (kıssa) siz hissedir.

Bu yazı, bence fevkalâde bir hitabedir ki, her insan buna kesip, levha halinde baş ucuna asabilir.

Tercüme, aynen yapmak gayesiyle biraz (çetrefil) oldu. Bunun için okuyucularımdan — eğer okumak istiyen bulunursa — her parçayı yavaş yavaş ve iki defa okumalarını rica edeceğim.

Eğer...

Eğer, bütün etrafındakilerin akları başlarından gittiği ve bundan seni mes'ul tuttıkları vakit soğuk kanlılığını muhafazaya muktedirsən,

Eğer herkes senden şüphe ettiği zaman kendi kendine emniyet etmiye, bununla beraber herkesin senden şüphe etmiye hakkı olduğunu da kabule muktedirsən,

Eğer beklemekten yorulmadan beklemiyem muktedirsən,

Eğer kuvvetini boşuna sarfetmemiye muktedirsən,

Eğer senden nefret ettikleri zaman kendi nefretini göstermemiye muktedirsən,

Ve bununla beraber çok iyi bir adam olarak gözlükmemiye ve ukalâca nasihatler etmemiye muktedirsən,

Eğer hulyaya kapılmadan tahayyül etmiye muktedirsən,

Eğer düşünceyi kendine gaye edinmeden düşünmiye muktedirsən,

Eğer (zafer) veya (hüsran) la karışlaşıp da bu iki (yalan) aynı cepheден görmiye muktedirsən,

Ticaret odasında:

Selânik panayırı

Atina ticaret odası, İstanbul ticaret odasına müracaatla Balkan memleketleri arasında iktisadî münasehatın inkişafı için panayır, sergi gibi mahallerin sık sık açılmasını arzu ettiğini bildirmiş ve yakında bu maksatla Selânikte küşat edilecek büyük panayire bizim de iştirakimizi temenni etmiştir.

Macar gümrük tarifesı

Macaristan hükümetinin ithal emtası üzerindeki gümrük tarifesinde yeni den bazı tenzilat yaptığı odaya bildirilmiştir.

Maarifte

Beden terbiyesi muallimleri
Önümüzdeki ders senesi için beden terbiyesi muallimlerine ihtiyaç vardır. Maarif vekâleti lise ve muallim mektebi mezunlarından arzu edenlere, bir imtihana tabi tutarak ehliyetname verecektir. Fakat ehliyetnameli muallimler, orta tedrisat mekteplerinde istihdamları icabetmediği takdirde ilk mektep muallimliğinde kullanılacaklardır. imtihanların 1 Eylülde yapılacağı anlaşılmaktadır.

Mektep sırası alınıyor

Vilâyet, yeni yapılan mektepler için yeni sıralar almağa karar vermiştir. 16 temmuzda 1200 mektep sırası münakasaya konacaktır. Bunlardan başka tesbit edilecek ihtiyaca göre bir miktar daha sıra alınabilmektedir.

Yaver Ef. tutuldu

Çanakkale maliye tahsil şubesi tahsilatlarında bulunduğu sırada mühim bir para zimmetine geçirerek firar eden Yaver efendi dün şehrimizde yakalanmıştır. Yaver efendi jandarma kumandanlığı vasıtasile Çanakkaleye gönderilecektir.

cek bir istikamet vermek müyesser olursa halk idaresinin geçmeğe mecbur olduğu ilk ve müşkül merhaleyi muvaffakiyetle atlatmış olacağız.

Bu muvaffakiyet sizin olacaktır. Şiddetli ve sürekli alkışlar.

Eğer, söyledigin hakikatin fena adamlar tarafından değiştirilip, safdilleri aldatmak için bir vasıta olarak kullanılmasına tahammüle muktedirsən,

Yahut, hayatını uğrunda vakfettiğin işin mahvına şahit olmiye muktedirsən,

Bu tecrübeyi kabul edip yorgun vasıtalarla her şeyi yeniden yapmak için tekrar başlamıya muktedirsən,

Eğer bütün kazancını bir araya toplamıya muktedirsən,

Her şeyini bir zara oynamiye muktedirsən,

Kaybedip, kimseye bir şey söylemeden, yeniden başlamıya muktedirsən,

Eğer kalbin, sinirlerin, kuvvetin durduğu halde, onları sana daha uzun müddet hizmete mecbur etmiye muktedirsən,

Ve bu suretle sende "dayan!", diye emreden irade kalana kadar dayanıya , muktedirsən,

Eğer maharetlerinden kaybetmeden kitleleri, utup etmiye muktedirsən,

Yahut kendini kaybetmeden kiral lar meclisinde bulunabilirsen,

Eğer, düşmanlarının, hatta can dostlarının sende açtıkları yaralara lâkayt kalabilirsen,

Eğer, bütün insanlar sana istinat ederler, fakat fert olarak senden medet ummazlarsa,

Eğer, senin için geçmiş altmış saniye demek olan ve artık bir daha geri dönmesi kabil olmiyan dakikayı doldurmiya muktedirsən,

O zaman, bütün içindekilerle beraber dünya senin olur, daha iyisi, bir (İnsan) olursun yavrum.

RUDYARD KIPLING

Alman dolandırıcısı

Polis M. Valter isminde bir alman dolandırıcı hakkında takibat yapmaktadır.

M. Valter bundan bir ay evvel Beyoğlunda bir apartmanı kundaklayarak yakarken yakalanmış ve hastaneye kaldırılmıştı.

Bu vak'adan sonra M. Valter hakkında zabıta yapılan ihtarla bu adamın Maçkada oturan Adalet isminde bir hanımın 1000, bir rus ailesinin 1330 lirasını dolandırdığı ve sonra Kavakta Zühtü Paşalarının çiftliğini 60 bin liraya almak teşebbüsünde iken soyası meydana çıktığı bildirilmiştir.

BULMACA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

1 T E M M U Z L E P
2 T E H İ A K A L
3 E H İ L A D A V E T
4 M İ L L İ Y E T K
5 M İ D D İ Z
6 U A Y D İ N L İ K
7 Z A D E N R E
8 K A T İ L E V E T
9 L A V Z İ R V A R
10 E L E K K E F A
11 P T E T R A F

Düñkü bulmacamızın hal edilmiş şekli

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

Bugünkü bulmacamız

Soldan sağa ve yukardan aşağı:

1 — İBr kadın ismi (7), İleke (3)

2 — Bir yemiş (4), yakan değil (4)

3 — Ay (5), garez (3)

4 — Beşiktaş (9)

5 — Ceset (3, alâka (5)

6 — Erkek değil (3)

7 — İçmeleri olan bir yer (5)

8 — El (2), en kuvvetli his (5)

9 — Nevri (6), nota (2)

10 — İki (3), 40 (4), yüz (2)

11 — Az (2), uzun (4)

DIŞLERE DİKKAT

Dişler neden çürür?

Bazı kimseler vardır ki dişlerin mikropların tesirile çürüdüğüünü bilmezler ve meselâ dişlerinin temizliğine itina ettikleri ve çok da şeker yemedikleri halde dişlerinin nasıl olup da kurtlanıp çürüdüğüne hayrederler. Biz, bu şekildeki mütealeata mesai hayatımızda sık sık tesadüf ediyoruz. Bu mevzu oldukça mühimdir. Onun için bu mesele hakkında bazı izahat vermeyi faydalı buluyorum:

Malûmdurki herkesin ağzında hali tabiide uykuda denecek şekilde tesirsiz birçok mikroplar vardır.

İşte bu mikroplar, zemini müsait bulunca; öreyecek bir vaziyete sahip olunca uyku halinde uyanıklık ve faaliyet haline geçerler ve birçok habasetleri meydana getiren dişlere de musallat olarak onları çürütürler.

Bu mikropların ağızda bu vaziyete geçmesi için ağzın (hazırlanmış zemin) haline inkilâp etmesi lâzımdır ki böyle bir zemine muhtelif esbap ihzar eder.

Diş tabibi
Suat İsmail

— Devamı var —

Ş Bu sûtunda karilerimin dişle dair soracakları suallere cevap vereceğim.
S. I.

Yiyecek Toptan fiyatlar

Et - Sebze - Meyva

Et — (Kilosu) Dağıt. 54,60 50,70 K. Kıvrık: 46,80-54,70 K. Karaman: 46,80-56,16 K. Mezbahe kuzusu: 46,80-54,60 K. Öküz: 23,40-34,32 K. Dana: 31,20K. İnek: 27,30-32,64 kuruş. Manda: 19,50-31,20 kuruş.

Peynir — Beyaz yağlı 580 den 710 kuruşa kadar. Yarım yağlı 17-14 okkalık tenekte 450-550 K. yağsız 11-12 okkalık tenekte 160-230 kuruş.

Dereotu: 30 P. Maydanoz: 30 P. Araka: 12-15 kuruş. Semizotu: 2,50-3K. Yaprak: (Yerli) okkası 17-22 kuruş.

Kabak: (Yerli) 3-4 kuruş.

Tazefasulye: Yerli Çalı 6-7 kuruş.

Ayşe kadın 18-17 K. Yeşil Barbunya: 16-17 kuruş. Sırk çalı fasulyesi: 9-12 kuruş.

Enginar: (Yerli) adedi 3-4 6-7 kuruş.

Sarımsak: (Okkası) 8-10-12K Hıyar: (Yerli) adedi 50-60 P.

Domates: Okkası 35-35 kuruş.

Bamye: 4-550 K. Patlıcan: 3-7 9-12 K. Yaz lâhnası 20 K.

Meyva

Kiraz: 17-20 kuruş. Vişne: 25-30-35-45K. Akça armudu: 50-60K.

Adana Armudu: 20-22 K. Zerdali: 30-40K.

Buğday - Arpa - Çavdar

Buğday: Yumuşak kilosu Ankara: 7 kuruş. Yaşışan: 7,10 kuruş. Kütahya: 6 K. Yerköy: 6,5-7,15 K. Arpa: Ankara: 5,20 K. Çavdar: Polatlı: 5,20 K. Sarımsaklı: 5,30 kuruş. Afyon: 1100-1150 kuruş. Fındık içi: 80-82 K. Yapaklı: Polatlı: 50 kuruş.

Çay, kahve, pirinç, şeker, yağ, patates, sabun

Çay: (Cava) okkası 260-400. (Çin) 240-800. (Hindiy) 270-400. (Seylan) 260-400. Kahve: (Muhtelif tipleri) 100-108 K. Pirinç: (Bombay) 36-42 (Cava) 33-32,5 (Hindiy) 33 (Rangon) 28-28,50 (Rizon) 36 K. Şeker: (Toz Yerli) 35,50 (Ecnebi) 35,70-36,50. İüp 39,50 (Rus: Küp) 40 (Toz) 35,70 K.

Sade yağ: (Urfa) Mardin (Taze) 125-135-140-145 (Erzurum- Kar) (Erinmiş) 90-100 (Trabzon) 115-120

Vejetalin: (Yerli) 62-63 Zeytin yağı: (Ekstra ekstra) 65-69 (Ekstra) 61-63 (Yemeklik) birinci 56-57-58 (Yemeklik) ikinci 54-56 (Sabunluk) 44-46

Patates: Taze naturel 18-19 K. 51 K.

VAKİT tabii işle-

rinizi yapar

Memleket Haberleri**İkinci kaptan**

Motörün içinde ölü bulundu
izmir, 5 Dün sabah istanköyden buraya (Derviş) isminde bir motör geldi. Motörde ticari eya bulunuyordu. Motörün ikinci kaptanı Bandırmalı Ahmet E. ölü olarak bulundu.

Tayfalar isticvap edildiler ve Ahmet kaptanın benzin çarpmasından öldüğünü söylediler. Adliye, meselede bir cinayet konusu sezdi ve bu cepheden tahkikata başladı.

Hapis kaçınları

Akhisar, 5 — Firarilerden 15 seneye mahkûm Mehmet bir ormanda jandarmalarla karşılaşmış, uzun bir müsademe neticesinde yaralı olarak yakalanmıştır. Diğer firari Kozalaklı Mustafa da teslim olmadığından jandarmalar tarafından vurulmuştur.

Azgın bir öküz

izmir, 5 — Ödemişin kiraz nahiyesinin sarı köyünde çeşme başında su içmekte olan Mehmet'in kızı Fatmanın üzerine bir öküz hücum ederek yaralamış, Fatma bir saat sonra ölmüştür. Öküzün sahibi hakkında ihmalden ölüme sebebiyet vermek davası açılmıştır.

Mahkeme ve icra ilânları

Birinci icra dairesinden:

Bir borçtan dolayı mahcuz olup satılması mukarrer Angsburg markalı bir adet tipograf makinesi 9 temmuz 931 tarihinde saat 12 den 1 e kadar Beyoğlunda Şahkuli mahallesinde cadde kebir 524 No. lı matbaada açık artırma suretile satılacağından müşterilerin yevm ve saati mezkûrda mahallinde hazır bulunan memuruna müracaatları ilân olunur. (1360)

Istanbul Mahkemei Asliye 6 ncı hukuk dairesinden:

Zehra hanım tarafından Unkapanında hacı kadın Melekşah sokağında 1 No. lı hanede mukim Hasan efendi aleyhine ika me olunan boşanma davasında tarafına gönderilen bir küt'a arzual suretinin ikametgâhının meçhuliyeti hasebile tebliğ edilemediği mahalle heyeti ihtiyariyesile tebliğe memur mübaşirin meşruhatından anlaşılmakla hakkında ilânen tebligat ifasına karar verilmiş ve yevmi tahkikat 20-9-931 tarihine müsadif pazar günü saat 10 olarak tayin kılınmış olup yevmi mezkûrda tahkikat hakimi huzurunda ispatı vücut etmeniz lüzumu ve aksi takdirde giyaben tahkikata devam olunacağı tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Istanbul sekizinci icra dairesinden:

Bardavit Efendiye medyun bulunan Hopada mukim Zor Ali zade Hasan Basri beye tebliğ edilmek üzere mahalli icra dairesine gönderilmiş olan ödeme emri üzerine vurut eden cevabında medyunu mumailayhin ika metgâhı meçhul olduğuna bildirilmiş olduğundan bu kere ödeme emri tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (1357)

Üsküdar Hale Sinemasında
Rozita müessil Mari Pikfort gelecek program Duhuliyi 10 kuruştur.

Yüksek mektepler mübayaat komisyonu riyasetinden:

Pazarlık suretile münakasaya konulan mülkiye ve Yüksek muallim mekteplerinin ekme ihtiyacına talip zuhur etmediğinden işbu ihtiyaç yeniden bir hafta tehirle pazarlık suretile ihale edilecektir. Taliplerin 7-7-931 salı günü saat 16 da Fındıklıda Güzel San'atlar Akademisinde yüksek mektepler muhasebeciliğinde mübayaat komisyonuna müracat eylemeleri lüzumu ifân olunur.

3. K. O. Sa. Al. K. dan

191815 kilo sığır etine verilen fiat pahalı görüldüğünden yeniden pazarlık suretile satın alınacaktır. İhalesi 9 — 7 — 931 saat 15 ten 16 ya kadar icra kılınacağından taliplerin şartnamesini görmek üzere her gün öğleden evvel ve pazarlığa iştirak etmek için de vakti muayyeninde teminatlarla birlikte komisyonumuza müracaatları. (58)

* * *

Gümüşsuyu hasanesi için 20,000 kilo koyun etine verilen fiyat pahalı görüldüğünden yeniden kapalı zarf usulü ile münakasaya konulmuştur. İhalesi 21-7-31 saat 16 da yapılacaktır. Taliplerin yevmi mezkûrda tarifatu kanunisi dahilinde mektuplarını vakti muayyeninden evvel komisyonuna ita etmeleri ilân olunur. (53)

As. Fb. U. Müdürlüğünden

(Askeri fabrikalar umum müdürlüğünün emirleriyle bu sene mektebimize talebe kayıt ve kabul edilmeyecektir. Mektebe resen veya mektupla müracaat edenlere cevap verilmeyeceği ilân olunur.)

* * *

100 ton Elektrolit tutya
6,5 ton nikel

Yukarda yazılı malzeme ayrı ayrı kapalı zarf usulü ile 9 — 9 — 931 tarihinde saat 15 te ihalesi yapılacaktır. Taliplerin şartnameyi almak için Ankara'da satın alma komisyonuna müracaat eylemeleri ve vakti muayyenden evvel zarflarını komisyonuna tevdi eylemeleri. (2878)

* * *

28 haziran 931 tarihinde kapalı zarf usulile münakasası icra kılınan 48280 kilo imalat çeliğine teklif edilen fiat pahalı görüldüğünden pazarlıkla 20 temmuz 931 tarihinde saat 15 te alınacaktır. Taliplerin zirde yazılı ve saikle yevmi mezkûrda müracaatları.

1 — Ticaret odasında mukayyet olduklarına dair vesaik,

2 — Analiz raporu,

3 — Bu çeliklerin din numaralarına muvafık olduğunu tahriren bildireceklerdir. (3011)

Seyrisefain

Merkez acentası Galata Köprü başı
B. 5362 Şube acentası Sirkeci'de
Mühürdar zade hanı 2 2740

AYVALIK SÜR'AT POSTASI
(MERS N) 7 Temmuz 17 de Sirkeci'den kalkacaktır.

Darüşşafaka Müdürlüğünden:

Mektebe alınacak bir senelik Et ve Ekmek münakasasında fiyat galı görüldüğünden pazarlıkla itasına talip olanların 21 Temmuz Salı günü saat 14 te Nurosmaniyede cemiyeti tedrisiyei islamiye merkezine müracaatları.

DOKTOR**Kafız Cemal**

Dahiliye hastahkları mutahassısı
Cumadan maada her gün öğleden sonra saat (2,30 dan 5 e.) kadar
İstanbulda Divan yolunda (118) numaralı hususi kabinesinde dahili hastahkları muayene ve tedavi eder.
Telefon: İstanbul 2398

Doğum ve Kadın hastahkları
mühassısı
Doktor

Hüseyin Naşit

Türbe, eski Hilâliahmer binası
No. 10 Tel. İstanbul: 2622

M. M. Vekâleti ilânları

Manisa ve civarındaki askeri kıtaatın ihtiyacı olan gaz ve sade yağ kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 25 — 7 — 931 cumartesi günü saat 15 te Manisadaki askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin (Şartnamesini Fındıklıda heyetimizde görmeleri) şartname almak ve münakasaya girmek üzere te minat ve teklifleriyle birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (442)

* * *

5 Temmuz 931 tarihinde ihale edileceği ilân edilen beş ton mazotun beher kilosuna verilen dokuz kurş fiat haddi itidalde görülmediğinden ihalesi 12 temmuz 931 pazar günü saat 14 te yapılmak üzere talik edilmiştir. Daha aşağı fiatla talip olanların şartnameyi Fındıklıda heyetimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarla birlikte hazır bulunmaları. (443)

* * *

Farkı fiatı ifayı teahhüt edemiyen müteahhide ait olmak üzere 14 Jâ 18 bin kilo beyaz ve haki bez kırpın tırsı aleni müzayedeye konulmuştur. İhalesi 25 temmuz 931 cumartesi günü saat 15 te Fındıklıda heyetimizde yapılacaktır. Taliplerin kırpınları Sirkeci'de Demir kapıda saraciye evinde ve şartnameyi heyetimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarla hazır bulunmaları. (444)

* * *

Resel ayın hudut taburu ihtiyacı için üç kalem erzak kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 8 temmuz 931 çarşamba günü Mardinde Askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminatlarla komisyonuna müracaatları. (405)

* * *

Askeri kıtaat hayvanları ihtiyacı için Arpa ve kuru ot kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 12 temmuz 931 pazar günü Uşakta askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminat ve teklifnamelerile mezkûr komisyona müracaatları. (414)

* * *

Kilis hudut taburunun ihtiyacı olan un kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 11 temmuz 931 cumartesi günü saat 14 te Kilis hudut tabur kumandanlığı dairesinde yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve tekliflerini vermek üzere teminatlarla birlikte mezkûr tabur kumandanlığına müracaatları. (416)

* * *

Urfa ve Siverekteki kıtaatın ihtiyacı olan 7 kalem yem ve erzak 10 — 7 — 931 perşembe günü saat 10 da ve 3 kalem yem ve erzak 20 — 7 — 931 pazartesi günü saat 10 da kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi Urfada askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve tekliflerini vermek üzere teminatlarla birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (408)

* * *

Suruçdeki kıtaat ihtiyacı için üç kalem erzak ve yakacak kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 21 temmuz 931 salı günü saat 15 buçukta Suruçta askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. (Efsafı heyetimizde mevcuttur) taliplerin şartname almak ve münakasaya girmek üzere teminat ve teklifnamelerile birlikte Suruçta mezkûr komisyona müracaatları. (428)

* * *

Bursa askeri lisesi için fırka askeri hastanesinin ihtiyacı olan koyun ve kuzu eti kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 25 temmuz 931 cumartesi günü saat 15 te Bursada askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin şartname almak ve tekliflerini vermek üzere teminatlarla birlikte mezkûr komisyona müracaatları. (417)

* * *

Ordu ihtiyacı için on altı kalem ezcay tıbbiye, dört kalem Kodak veya Ağfa filmleri, bir kalem Katküt ayrı ayrı şartnamelerde oldukları halde 6 — 7 — 931 pazartesi günü saat 14, 14,30, 15 te pazarlıkla alınacaktır. Taliplerin şartnameleri heyetimizde görmeleri ve ihale saatinden evvel teminatlarla heyetimizde hazır bulunmaları. (438)

Devlet Demiryolları ilânları

Haydarpaşa - Eskişehir hattı üzerinde Bczöyük istasyonu civarında 257 ve 258 inci kilometrelerde vaki taş ocağından çıkarılacak 4000 M. 3 Balastır ihraciyesi kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

Münakasa 25 Temmuz 931 cumartesi günü saat 15 te Ankara'da Devlet Demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 14,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lazımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini iki lira mukabilinde Ankara'da, veya Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler. (575)

* * *

Bir sene zarfında Derince limanına gelecek malzemenin tahmil ve tahliyesi kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

Münakasa 22 Temmuz 931 Çarşamba günü saat 15 de Ankara'da Devlet Demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 14,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lazımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini beş lira mukabilinde Ankara'da veya Hidarpaşada vezneler dairelerinden tedarik edebilirler. (547)

İstanbul Belediyesi ilânları**Pazarlıkla Arpa, Saman:**

Mübayaasına lüzum görülen 48271 kilo arpa ile 60285 kilo saman pazarlıkla alınacaktır. Taliplerin arpa için 149 saman için 143 lira teminat akçeleriyle beraber 8 Temmuz 931 Çarşamba günü saat 15 e kadar levazım müdürlüğüne gelmeleri. (650)

Hocapaşa Ebussuut caddesinde 7-9 No. lı matbaa binası bir seneden üç seneye kadar kiraya verilmek için açık müzayedeye konulmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için hergün levazım müdürlüğüne müzayedeye girmek için 27 lira teminat akçeleriyle beraber ihale günü olan 27-7-931 Pazartesi günü saat 15 e kadar encümeni daimiye gelmeleri. (651)

Beyoğlu belediye şubesinde: Bir keçi bulunmuştur. Sekiz gün içinde sahibi müracaat etmezse satılacaktır. (652)

Aksaray yangın yerinde Şehzade mahallesinde 20 inci adada 1157-2 harita No. lı arsa yanında 4170-7, 20-4,20 metre yüzünde 80,96 metre murabbai sahasındaki arsının metre murabbana 6 lira kıymet takdir olunarak bedeli 8 sene ve 8 müsavi taksitte ödenmek üzere açık müzayedeye konulmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için hergün müzayedeye girmek için 37 lira teminat akçesile ihale günü olan 27 Temmuz 931 Pazartesi günü saat 15 e kadar encümeni daimiye gelmeleri. (653)

Aksarayda Yusufpaşada Şirmentçavuş mahallesinde Topkapı caddesinde 116, 116-1 eski 74 yeni numaralı hanenin altında sol tarafta iki hususi numaralı dükkân bir seneden üç seneye kadar kiraya verilmek için açık müzayedeye konulmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için her gün levazım müdürlüğüne müzayedeye girmek için 4 lira teminat akçesile beraber ihale günü olan 27 Temmuz 931 Pazartesi günü saat 15 e kadar Encümeni daimiye müracaatları (654)

Beylerbeyinde Arabacı sokağında 18 numaralı ahşap dükkânın maili inhidam olmasına binaen izalei mahzuru sahibine tebliğ edilmek istenilmiş isede sahibinin berayı ticaret Mısra gittiği tahkikatla anlaşılmıştır. 15 gün zarfında izalei mahzur edilmediği takdirde ebniye kanununun 48 inci maddesi ahkâmına tevfi kan muamele ifa edileceği tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (655)

Aksarayda Yusufpaşada Şirmentçavuş mahallesinde Topkapı caddesinde 116, 116-1 eski 74 yeni No. lı hanenin altında ve sağ tarafta bir hususi No. lı dükkân bir seneden üç seneye kadar kiraya verilmek için açık müzayedeye konulmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için her gün levazım müdürlüğüne müzayedeye girmek için beş lira teminat akçeleriyle beraber ihale günü olan 27 Temmuz 931 Pazartesi günü saat 15 e kadar encümeni daimiye gelmeleri. (656)

Eyüpte Camiikebir mahalle ve sokağında kâin eski zabitei belediye kulübesi ankazına 25 lira kıymet takdir olunarak açık müzayedeye konulmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için her gün levazım müdürlüğüne müzayedeye girmek için iki lira teminat akçesile ihale günü olan 27 Temmuz 931 Pazartesi günü saat 15 e kadar enrümeni daimiye müracaatları. (657)

Yüksek mektepler mübayaat komisyonu riyasetinden:

Mülkiye ve yüksek muallim mekteplerinin 931 mali senesi şeker ihtiyacı aleni suretile münakasaya konulmuştur. Taliplerin şeraiti anlamak üzere Yıldızda mülkiye mektebi müdürlüğüne ve münakasaya iştirak edeceklerin de ihale günü olan 28-7-931 tarihinde Fındıklıda Güzel San'atlar akademisinde yüksek mektepler muhasebeciliğinde mübayaat komisyonuna müracaat eylemeleri ve münakasanın saat 13 ten onbeşe kadar devam edeceği ilân olunur.

Kiralık Daireler

Ankara caddesinin en mutena noktasında, Orhanbey hanında

Emniyet sandığı müdürlüğünden:

İkraz No.	Muhammen kıymeti	Merhunatın cins ve nevi	Borçlunun ismi
702	7450	Erenköyünde Suadiyede Bağdat caddesinde eski 109-109 yeni 301-301 No. lı maa-bahçe bir ahşap hanenin tamamı.	Şaziye H.
735	5450	Bebekte Bebek caddesinde eski 46 yeni 7 No. lı bir ahşap hanenin tamamı.	Hadiye H.
2905	9000	Kadıköyünde Zühtüpaşa mahallesinde Bağdat caddesinde eski 18,18 mükerrer yeni 130-132 No. lı iki bap hanenin tamamı.	Nuriye Müzeyyen H.
3268	3309	Davutpaşada Kasap ilyas mahallesinde Samatya caddesinde eski 55-4 55-5 ve yeni 67-69 No. lı birhanenin tamamı.	Hüseyin Salâhi B. ve Fatma Seniha H.
4059	2910	Kanlıcada elyevm yeni mahalle caddesinde atik 44-44 mükerrer yeni 62 No. lı bir hanenin tamamı	Ahmet Muhtar Beyle Asiye ve Melek H.
4067	8214	Beşiktaşta Sinanpaşayı atik mahallesinde yeni çeşme sokağında 5-7-9-11-13 No. lı kâgir iki dükkân ile üç bap hanenin 222-240 hissesi	Kâmuran ve Mihriba Hanımlarla Abdülkadir Bey
4321	520	Üsküdar'da Selimiye mahallesinde Kışla caddesinde atik 68, cedit 60 No. lı bir hanenin tamamı	Hava H. ve Salih Ef.
4508	902	Paşabahçesi elyevm incir köyünde Sultaniye elyevm tuğla fabrikası sokağında atik 28, cedit 3 No. lı maabahçe bir hanenin tamamı	Eminağa
6824	1955	Yakacıkta atik Camiîşerif yeni Hacı Halil sokağında cedit 187-6 No. lı bir hanenin tamamı	Calil ve Cemalettin Ef. ler
6857	5055	Kartal Maltepesinde mezarlık civarında atik 412-48 cedit 48 No. lı maa bahçe bir bap hanenin tamamı.	Afet ve Zeynep H. larla Yusuf Ziya ve Ali Haydar B. ler
7047	1154	Yakacıkta Minare sokağında atik 17 cedit 19 No. lı bir hanenin tamamı.	Şükrü B.
7135	1454	Beylerbeyinde Bostancıbaşı Abdullahağa mahallesinde Bostan aralığı sokağında eski 9 mükerrer yeni dört No. lı maa bahçe bir hanenin tamamı.	Seyfettin Hakkı B. ler
7217	50	Üsküdar'da Hoca Hasna hatun mahallesinde paşalimanı caddesinde atik 124 mükerrer yeni 59 numaralı bir ahşap hanenin tamamı.	Emine Hanım
7333	1060	Mevlevihane kapısında hacı evliya mahallesinde mimar caddesinde eski 30 32 yeni 22-24 numaralı iki bap hanenin tamamı	Bebiş Bey
7394	7852	Sultanahmette bin bir direk mahallesinde dizdariye caddesinde eski 2-2-2 mükerrer yeni 1-3-8 numaralı iki hanenin tamamı.	Fatma Ferdane Ayşe Meliha H. Mehmet Tevfik ve Ahmet Fethi Beyler
7441	2166	Yenibahçede Ordekkaşap mahallesinde eski Atikalipaşa yeni Hastanebahçesi sokağında atik 39 yeni 61-63 No. lı derununa rubu masura mai lezizi havi bir hanenin tamamı.	Hüseyin Ef.
7481	1074	Ahırkapıda ishalpaşa mahallesinde atik ishakpaşa cedit Saraçane sokağında eski 44 mükerrer yeni 35-1 No. lı bir hanenin tamamı.	Fatma Fethiye H.
7497	1104	Üsküdar'da Valdeiatik mahallesinde Çavuş sokağında atik 60-62 yeni 74-76 No. lı maa ahır bir hanenin tamamı.	Naciye H.
7513	10116	Kuzguncukta Kuzguncuk mahallesinde Nakkaş sokağında eski 10 yeni 18 No. lı bir hanenin tamamı ile derununa cari mai-leziz tarikının rubu hissesi.	Vehibe H.
7530	2700	Üsküdar'da Solak Sinan mahallesinde Selâmı Ef. sokağında atik 216, 218 cedit 184 186 No. lı maa dükkân bir bap hanenin tamamı.	Anesti Ef.
7535	9910	Beyoğlunda Hüseyinağa mahallesinde arabacı sokağında eski 15 yeni 21 No. lı bir bap hanenin tamamı.	Katrina H.
7543	7014	Kadirgada Şehsüvarbey mahallesinde Cinci meydanı sokağında atik 2,2,2 mükerrer yeni 36-38 Nu. lı bir pap hanenin tamamı.	Şükrü B. ile Fatma Zekiye ve Aliye Ayşe H. lar
7577	5163	Beylerbeyinde atik orta cedit arabacılar sokağında eski 1 yeni 21 Nu. lı bir bap hanenin tamamı.	Behcet B.
7588	1750	Kadıköyünde Osmanağa mahallesinde atik Rızapaşa cedit mektep sokağında eski 31 yeni 49 Nu. lı bir bap hanenin tamamı.	Mehmet Kemal B.
7608	7996	Nişancada Mehmet paşa mahallesinde tatlı kuyu sokağında atik 7, cedit 21-23-25 No. lı	

Müderriş Faik Sabri Beyin COĞRAFYA ders hazırlıkları

Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü müdürü Faik Sabri Beyin bu eseri Coğrafya tedrisatında mühim bir rehber hizmetini görmektedir.

Gerek ilk, gerek orta mekteplerde Coğrafya tedrisatı ile meşgul olan her muallimi alâkadar edecek bu kitabın fiyatı 50 kuruştur.

Naşiri: Kanaat kütüphanesi

ROBERT KOLEC

Kolec kısmı — Ali mühendis kısmı — Sanayi kurları 16 Temmuzdan itibaren her perşembe ve cuma günleri saat 9 dan 12 ye kadar müracaat kabul olunur. Yerler mahdut olduğundan isticat tavsiye olunur.

Şirketi Hayriyeden:

Boğaziçi vapurlarına mahsus yaz tarifesi Temmuzun altıncı Pazartesi sabahından itibaren tatbik olunacaktır. Tarifeler gişelerde satılmaktadır.

Defterdarlık ilânları

KİRALIK EV No. 6 Salkım sokağı, Kılıcalı mahallesi, Beşiktaş, 3 odası vardır. Senelik kirası 120 lira, kiralamak açık arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta (M-929-1098)

Ş KİRALIK DÜKKÂN: No. 405; Tophane mektep altı, senelik kirası 96 lira, kiralamak açık arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 Defterdarlıkta (M-929-1058)

Ş SATILIK ANKAZ — Ağaçlı karyesinde Şabsuvar ağasının 11 dönüm tarlası içinde Ağaçlı ve kemer burgaz Dekovil hattına ait bina ankazı satılıktır. Tahmin edilen bedeli 83 liradır. Satış açık arttırma 26 temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta (M-929-1052)

Ş KİRALIK DÜKKAN — No. 399, tophane mektep altı, senelik kirası 120 lira, kiralamak açık arttırma 26 temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta (M-929-1030)

Ş KİRALIK GARAJ Beşiktaşta Çırağan sarayı harem dairesi dış avlısında 150 arşındır. Senelik kirası 96 lira, kiralamak açık arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta (M-929-1025)

Ş KİRALIK BAKKALİYE — Sirkeciye Demirkapı askeri sevkîyat binası içinde, senelik kirası 631 lira, kiralamak için arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta. (M — 929 - 1023)

Ş KİRALIK ARAZİ — Balta limanı kahvesi arkasında bir buçuk dönüm arazi 3 sene müddetle kiraya verilecektir. Senelik kirası 30 lira, kiralamak açık arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 defterdarlıkta. (M — 929 - 978)

Ş KİRALIK ARAZİ — Silâhdarağa çifliği merbutatından Kara ağaçta Kâğıthaneye giden yolun alt tarafında 25 dönüm erazi üç sene müddetle eiraya verilecektir. Senelik kirası 300 liradır. Kiralamak açık arttırma 26 Temmuz 931 pazar 15 Defterdarlıkta (M - 930 - 26)

Ş KİRALIK BAHÇELİ EV — No.3 Silâhtarğa caddesi, Teşvikiye mahallesi, Nişantaşı 3 odası ve 1200 arşın bahçesi vardır. Senelik kirası 180 lira, kiralamak açık arttırma 26 temmuz 931 pazar günü 15 Defterdarlıkta (M-929-1142)

Ş SATILIK ANKAZ — Kasımpaşada kurt oğlu sokağında cami ittisalindeki çatısız eski karakolhane ankazı, tahmin edilen bedeli 47 lira, satış açık arttırma 16 temmuz 931 perşembe 15 Defterdarlıkta (M-191)

maabahçe bir hanenin tamamı Abdülfettah Ef. 7680 1210 Beykozda Şahin kaya sokağında eski 20 mükerrer ve yeni 14-2 No. lı bir bap hanenin tamamı. Emine Mibriban H.

Yukarda ikraz numaraları yazılı emlak vadesi hitamında borç ödenmemesi hasebile altmış bir gün müddetle satılığa çıkarıldığından talip olanların ve fazla tafsilat isteyenlerin sandık satış amirliğine müracaat eylemeleri lüzumu ilân olunur.

VAKIT ın Küçük ilânları

Her gün neşrolunur

Satılık ev apartıman, arsa, eşya

Satılık han — Karaköyde maruf Hayyar hanının kapı üstündeki kısmının yüz yirmide yirmi yedi hissesi satılıktır; talip olanların Sultanahmette dördüncü icra dairesinin 931-20 numaralı dosyasından malûmat almaları ve 5 Temmuz 931 tarihinde müzayedeyle iştirak etmeleri ilân olunur.

Kiralık Ev

Harbiyede Sipahi ocağı karşısında Ferah apartımanı yanında 169 numaralı ev kiralıktır. On odası, terkosu, elektrigi ve bahçesi vardır. Evi görmek ve konuşmak için içindekilere müracaat edilmeşi.

Satılık kâgir hane — Gedikpaşada Çadırcı Ahmet çelebi mahallesinde Kargor ve Furun sokaklarında 9, 11, 13 numaralı üç bap hanenin dördte biri satılıktır. Taliplerin Mercanda Çukur han 25 numaraya müracaatleri. (1337)

Satılık kâgir hane — Şişli Etfal hastahanesi istasyonu civarı, 4 kat müceddet 2 aile oturabilir. apartıman olabılır nezaretli, 9-12 arasında müracaat İstanbul dördüncü Vakıf han Asma kat 29 (1342)

Emlâkinizi satmak — Yahut kiralamak için 9-12 arasında müracaat ediniz, tramvaya, iskeleye, şimendifere yakın olanlar müreccahur. İstanbul dördüncü Vakıfhan Asmakat 29 Unionkol

Satılık araba ve hayvan — Avrupa malı, Viktorya ve Brik iki araba, ayrı ayrı veya ikisi birden ve bir Macar kısırağı maa koşum satılıktır. İstanbulda, Ankara caddesinde Tefeyyüz kitaphanesine müracaat.

Satılık ve kiralık meyva bahçesi — Yeniköy üstünde, Güzelce Alipaşa mahallesinde, 25 dönüm arazi dahilinde her nevi yemiş ağaçları, bağ, ahır ve motörü, kümes ve sair teferrüatı havidir. İstanbulda, Ankara caddesinde Tefeyyüz kitaphanesine müracaat.

Hizmetçi, işçi v. s. arıyanlar

Memur ve memure istiyoruz — İşiniz olmadığı zamanlarda çalışarak ayda 90 liradan fazla kazanabilirsiniz, bize mektupla sorunuz, meklup içine 6 kuruşluk pul koyunuz. İstanbul Postanesinde No. 400

Müteferrik küçük ilânlar

Muayenehane, idarehane — veya ikamet için iki havadar oda, bir sofa ve bir halâdan mürekkep bir daire müsait şeraitle kiralanacaktır. Ankara caddesinde 55 No. lı Muallimler kitaphanesine müracaat.

Ask. Mk. S. A. komisyonu ilânları

Kuleli lisesi Çengelköy orta mektebi ihtiyacı için 3150 çeki odun pazarlıkla satın alınacaktır. İhalesi 9 temmuz 931 perşembe günü saat 14 te Harbiye mektebindeki mahalli mahsusunda icra edilecektir. Taliplerin şartnamesini görmek için komisyona müracaatları ve iştirak için de vakti muayyeninde hazır bulunmaları ilân olunur. (23)

Topçu gedikli küçük zabıt mektebine ait bir reis tay müzayede suretile satılacaktır. Müzayedesı 8 temmuz 931 çarşamba günü saat onda Fatih'te at pazarında icra kılınacaktır. Taliplerin mezkûr mahalde hazır bulunmaları ilân olunur. (21)

ILAN

Osman Nuri Bey tarafından ikame olunan gaiplik davasının Süleymaniye camii sabık müezzinlerinden Mehmet Şerefettin bin Osman efendinin işgal esnasında Adapazarında Yunanlılar tarafından öldürüldüğü iddia edilmiş olduğundan mumaileyh Mehmet Şerefettin bin Osman Efendinin elyevm berhayat olup olmadığı ve avakırı ahvalını bilen varsa bir sene zarfında yedinci hukuk mahkemesine ihbarı keyfiyet etmesi lüzumu ilân olunur.

Mes'ul Müdür Refik Ahmet